ԺԱ. ՏԱՐԻ 3236 (Ն. Տ.) 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1894 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1894 3 ՃԷՄԱԶԻԷԼ ԱԽԸՐ 1312 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արժաք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԹԱՂԱՅԻՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

—Պանդուխտ քահանայի մը մեկնումը ծանուցեր էիք լուրերու կարգին մէջ, կ'ըսէր բարեկամ մը, այնպիսի շեշտով մը որուն տակ թեթեւ հեգնութիւն մը կար։

Ընդունուած սովորութիւններուն հետեւելով, իրաւունքը իր կողմն էր. եպիսկոպոսներէն ու վարդապետներէն ետքը, աւագերէցներն ու քիչ անգամ ալ բնիկ քահանաները միայն յիշուելու առաւելութիւնը կը վայելեն. պանդուխտը չի հաշուիր։ Եւ սակայն մեծ բան մը ըրած չենք ըլլար՝ ատեն ատեն խօսելով կամ գրելով այդ խեղճուկ տէրտէրներուն վրայ, որոնք իրենց գաւառին խորէն կը գաղթեն հոս, մաշած կարկտուած վերարկու մը ուսերնուն վրայ, յոգնութեան ու պարտքի տակ ընկճուած, եւ երկար թափառումներէ ու դիմումներէ ետք՝ կը հաստատուին վերջապէս եկեղեցի մը, ուր կը հսկեն գիշերն ի բուն, հոգեւոր պէտքերու ատեն պատրաստ գտնուելու. եւ այգուն, առաջին աղօթքներն իրենք կ'ըսեն՝ մինչեւ որ գայ համբ քաղքենի քահանան. Յուղարկաւորութեանց մէջ անոնց պէտքը այնտեղ միայն կը զգացուի ուր որ կը վերջանայ հանդիսական թափորը կազմող եկեղեցականներուն պաշտօնը. դագաղը պանդուխտին կը յանձնուի՝ երթալու համար դէպ ի գերեզմանատուն տանող ղառիվրը կամ նստելու համար մեռելակիր կառքին վրայ՝ ճակատը տուած ձմրան բուքին կամ օգոստոսի արեւին։ Ու տարիները կ'անցնին այսպէս պանդուխտ քահանային համար՝ իր գեղին կարօտովը ու իր պարտքին մտածումովը։

Տեղ տեղ, բարեպաշտ ու դիւրահաւատ ընտանիքներ իրենց սովորութիւն ըրած են երբեմն ընթրիքի հրաւիրել «պանդուխտը», որ սրտաբուխ օրհնութիւններով կը նստի սեղան, իր գեղին լաւաշն ու թանապուրը յիշելով, անուններ որոնք կարեկցական ժպիտ մը կը բերեն տանտիրուհւոյն շրթանցը վրայ, մինչ կը հետաքրքրեն տանտէրը, մանաւանդ երբ խօսակցութիւնը բացուի եւրոպական անուշեղէնի մը կամ փափկահամ խորտիկի մը սեղան բերուած պահուն։ Ճաշը նշանակութիւն չունենար գաւառացի տէրտէրին համար, որ շատ անգամ իր լուբիան ու ձիթապտուղը կը փնտռէ, բայց ընտանեկան յարկի մը տակ հիւրընկալուելն ու յարգուիլը՝ անոր մեծագոյն սփոփանքը կ'ըլլայ։

Այս բարի սովորութիւնը Բերայի հայ ընտանիքներէն ոմանց մէջ ալ մուտ գտած է, եւ գերեզմանատան եկեղեցիի քահանան, որ Եգիպտոս ուղեւորեցաւ, իր եօթը տարուան պանդխտութեան միջոցին՝ վայելած էր այս մխիթարութիւնը։ Ինչ որ մխիթարական չէր իրեն համար՝ վերջին ատեններս իր դէմ յարուցուած պայքարն էր. եւ եթէ բառը մեծ կը գտնէք, իրեն նկատմամբ եղած գժտութիւն մը. խնդիրն այնքան աննշան էր, որ քիչեր հետաքրքրուեցան անով. սա միայն լսեցինք որ այդ տէրտէրը կը մեղադրէին եկեղեցիին մէջ պզտիկ քարոզներ խօսելուն կամ Աւետարանի մեկնութիւններ տալուն համար. քահանայ մը, մանաւանդ պանդուխտ, այդ իրաւասութիւնը կրնա՞յ ունենալ։ Քիչ մնաց որ զինքը հեռացունէին գերեզմանատան եկեղեցիէն, ինչպէս պատահեցաւ ուրիշ քահանայի մը, տարբեր պատճառով, որ ատեն մը հարկադրուեցաւ երթալ ամփոփուիլ Ֆէրիգիւղի մատրան մէջ։ Այս վտարումները կարծես «խեր» կը բերեն Բերայի քահանաներուն, որոնցմէ մէկը Բարիզի Հայոց հոգեւոր հովիւ նշանակուեցաւ ու միւսն ալ Գաղիրէի եկեղեցւոյն քահանայ։ Եւ ալ խնդիր չի մնաց։

Բայց, քանի որ Բերայի վրայ է խօսքերնիս,—այս անգամ «հոգեւոր կեանքին» վրայ,—կրնանք մտածել թէ ժամանակը հասած չէ՞ որ այդ բազմահայ մեծ արուարձանը, իր երեք եկեղեցիներովը, եպիսկոպոս կամ վարդապետ քարոզիչ մը ունենայ։ Դպրոցներու վերջնական բարեկարգութեան խնդիրը՝ պիւտճէի անվերջ խնդրին կապուած է, կ'ըսեն. քարոզիչի մը ներկայութիւնը այդ դժուարութենէն զերծ ըլլալու է։

⁂

Ուրիշ մեծ թաղ մը, Գում-Գափու, իր վրայ ուշադրութիւն կը հրաւիրէ Աղքատասէր ընկերութեան տեղեկագրովը որ հրատարակուեցաւ այս օրերս։ Այդ բարեգործական մարմին որ կը խնամէ ու կը դարմանէ շրջակայ չորս թաղերու չքաւոր աղքատներն, իր օրինակելի գործունէութեան արժանի տեղեկագիր մը կը հրատարակէ ամէն տարի։ Այս անգամուանը կը վերաբերի 1893 մայիս 1 էն 1894 ապրիլ 31 ի շրջանին, որու միջոցին ընկերութեան կատարած գործերը, հաւաքած ու բաշխած նպաստներու հաշիւը մանրամասն նշանակուած են։ Իր ընդհանուր հաշուեցոյցը կը հաւասարակշռուի 30,728 $^1/_2$ ղրուշի գումարով մը, որուն 25,976 ը բժիշկի, պաշտօնէից, կաթի, մսի ու դեղօրէից ծախք եւ 4752 ը ուղղուած գումար։ Հասոյթներուն կողմը, բաց ի դրամի տոկոսէ ու թատերական ներկայացումէ եղած հասոյթներէն եւ 1834 ղրուշի ապառիկէ մը, գանձանակով եւ ուրիշ միջոցներով հանգանակուած է 16,015 ղրշ։ Այս գումարին մէջ բաժանորդագրութիւնները փոքր տեղ մը կը բռնեն. 4781 ղրշ. միայն, եւ ընկերութիւնը իրաւամբ կը գանգատի անոնց սակաւութենէն, մէկ մասն ալ անվճար մնացած ըլլալով։ Բաժանորդներու թիւը կը հասնի 211 ի՝ ամսական 486 ղրշ.ի բաշխումով ուսկից տարեկան 5832 ղրշ. պիտի գոյանար. եւ այդ գումարին 1051 ը դեռ գանձելի կը մնայ։ Ընկերութեան Տնօրէն Խորհուրդը պէտք եղած փափկութեամբ յիշեցուցած է այս կէտը եւ իրաւունք ունի գանգատելու։

Մարդասիրական հաստատութեան մը գործերը որքան որ կարելի է դատել Թուանշաններէ, Աղքատասէր ընկերութիւնը իր համեստ սահմանին մէջ ջանացած է փրկարար դեր մը կատարել 408 հիւանդներու դեղ ու դարման հայթայթելով։ Այս բաշխումին մէջ էն աննշան մասը ունի Էյթ-Մէյտանի թաղը ուսկից մէկ տարուան մէջ չորս հիւանդ միայն դարմանուած են. այդ թաղին, որուն անուան կը կցուի սովորաբար «աղքատիկ» մակդիրը, բնակչաց թիւոյն ու կարողութեանը վրայ մօտէն գաղափար ունեցողներ քիչ կան. բայց լսուածէն դատելով, իրաւ աղքատիկ թաղ մըն է. եւ ընկերութիւնը առանց ուզելու զրկանք մը ըրած է անոր՝ բժիշկ չի խրկելով։ Որովհետեւ, կ'ըսէ, Էյթ-Մէյտանի թաղէն ո՛չ բաժանորդ եւ ո՛չ ուրիշ ո՛ր եւ է աղբիւրէ դրամական օգնութիւն չընդունիր եւ տեղւոյն հոգաբարձութիւնը չէր կրցած ամսական 200 ղրշ. վճարել ընկերութեան՝ բժշկի երթեւեկութեան ծախքի համար։ Եւ այս բոլոր նկատումները միանալով, պատճառ եղած են որ չորս հիւանդ միայն դարմանուին, անոնք որ կրցած են հեռուէն մինչեւ Գում-գափու երթալ։ Եթէ Էյթ-Մէյտանի ժողովուրդը ամսական 200 ղրշ. յատկացնելու եւ նոյնքան ալ գանձանակով ու հանգանակութեամբ հաւաքելու նիւթական կարողութիւն ունենար, գուցէ շատ պէտք չի զգար կեդրոնին դիմելու. 400 ղրշ.ով ինք ալ կրնար դարմանել տալ իր հիւանդները։ Աղքատասէր ընկերութիւնը աւելի դիւրամատչելի պայմաններով տարածելու է իր հոգածութիւնը հեռաւոր պզտիկ թաղի մը վրայ որ իր ձեռքին տակ կը գտնուի եւ իրեն կը փարոտի։

Այս մտածումը անշուշտ իբրեւ դիտողութիւն մը չըմբռնուիր ընկերութեան դէմ, որուն մարդասիրական գործունէութիւնը անկեղծապէս գովաբանողներէն եղած ենք ամէն տարի այս էջերուն մէջ. աւելի, հրաւէր մըն է կամ կարծիք մը՝ մոռցուած աղքատ թաղի մը ի նպաստ։

«Գանձանակ»ի գլխուն մէջ ուշագրաւ կէտ մը կայ. ընկերութիւնը պարտաւորուած է իր անդամակցներէն խմբակներ կազմել՝ գանձանակի շրջագայութիւնը անոնց յանձնելով։ Եթէ աղքատներուն համար եղած անձնուիրութեանց մէջ բեռ մը կայ որ դժուարատար է, այն ալ այս շրջագայութիւնն է. հանդէսներ սարքել, Բօնջուքի մը գլուխ կենալ, պուֆէ կազմակերպել, ասոնք ամէնքն ալ շատ հեշտ պիտի երեւնային այն երիտասարդներուն որոնք, կիրակի օրերը, հագուած սքուած, սրճարանէ սրճարան կը դիմեն ու կանգ կ'առնուն իրենց ծանօթ ու անծանօթ յաճախորդներուն առջեւ, գանձանակը կարկառելով։ Եթէ մենք ալ առաքինութեան մրցանակներ ունենայինք, կ'արժէր այդ ազնիւ անձերուն նուիրել անոնցմէ։ Վոսփորի գիւղերուն մէջ ալ, տեղ տեղ, կայ այս սովորութիւնը. եւ նուիրատուն, եթէ վարժուած չըլլայ, կը վարանի թէ ինչ կերպով ձգելու է դրամը այդ վայելչագեղ անձին գանձանակին մէջ։

Այս եւ ուրիշ անձնուիրութիւններով, Աղքատասէր ընկերութեան դամները ժողովրդային բարեգործութեան օրինակը կու տան. կարելի չէ՞ր որ ամէն թաղ ունենար այդպիսի հոգածու ձեռքեր՝ այն լքուած ու չքաւոր հիւանդներուն համար, որոնք բժիշկը անմատչելի անձ մը կ'երեւակայեն, դեղարանին սեմը՝ անանցանելի պատուար մը, եւ իրենց անհրաժեշտ եղող արգանակն ու կաթը՝ կենսատու նեկտար մը։ Մանաւանդ եթէ տկար սեռը իր զօրաւոր աջակցութիւնը նուիրէր այդպիսի մարմիններու, յետին ծայր չքաւորներուն այդ խեղճները կրնային խնամութիւն գտնել հեշտիւ։

Տ. Ա.

ՉԻՆԱՑԻ ԿԻՆԸ

(Շարունակութիւն եւ վերջ)

Թեկնածուին հանրածանօթ գէշ բարքերը կամ ուրիշ անյաղթելի խոչընդոտ մը միայն կ'արգիլեն մանկամարդ աղջիկ մը խորապէս յարատեւ սէր մը չունենալու։ Իր վարած կեանքին մէջ ընդհանրապէս շատ առիթներ չունի ընտրութիւն ընելու, եւ որովհետեւ բաղդատութիւններ ընելու միջոցը չունի, վերջապէս կ'ընդունի ներկայացած սէրը։ Այս խոչընդոտներուն մէջ մասնաւորապէս մէկ հատ մը կայ հետաքրքրաշարժ. անուան նմանութիւնն է. օրինակի համար, ես Մոթոյօփ (*) կը կոչուիմ, եթէ չինացի ըլլայի, անհնարին պիտի ըլլար ինձ ամուսնանալ կնոջ մը հետ որուն ընտանիքին անունն ալ Մոթոյօփ ըլլար։

⁂

Չինաստանի մէջ ամուսնական արարողութիւնը մեծ հանդէսով կը կատարուի։ Երիտասարդ փեսան ձի կը նստի բազմաթիւ ծառաներով. ամենէն գեղեցիկ զգեստները կը հագնի. գլխուն վրայ հովանոց մը կը բռնեն անձրեւէն կամ արեւէն պաշտպանելու համար. առջեւէն կը տանին սագ մը որուն ճերմակութիւնը մաքրութեան խորհրդանշան մըն է. հետեւորդներուն էջանիշ, ծառայ մը կը տանի ցուպը, տնակ մը լապտեր որուն վրայ խորհրդանշանական նկարներ կան։ Այս թափօր շատ կամաց կ'երթայ եւ հարսին տունը կ'ուղղուի, ուր տեղի պիտի ունենայ հարսնիքը։ Երեք օր հանդէս տեղի կ'ունենայ հոն, եւ յետոյ ամուսինն իր տունը կը տանի կինը՝ վագրենիով զարդարուն գաւառակի մը մէջ դրած։

Ի Ճաբոն, վագրենին աղէտաւոր խորհրդանշան մը պիտի սեպուէր, այն արագութեան պատճառաւ որով կենդանին երբ բռնուի, իր պատսպարանը կը վազէ։ Կը վախցուի որ հարսը, անոր մորթին հետ չփուելով՝ չի կապուիր ամուսնական տանը հետ եւ փափագն ու մտածումը մինակ այն տունին համար կ'ըլլայ ուսկից բաժնուած է։ Չինացին այս նախապաշարումները չունի։ Ազգական կիներ ու աղախիններ, ձիերու վրայ նստած, կը շրջապատեն հարսին գաւառակը։ Ամէնքն ալ հանդիսական շքեղ կերպարանք ունին որ, վագրին փռուած մորթին հետ, տարօրինակ ու բարբարիկ երեւոյթ մը կ'ընծայեն թափօրին։

Չինաստանի մէջ ամուսնական սէրն յաճախ շատ բուռն է. մանաւանդ կինը, որուն համար ամուսնութիւնը միակ ու խուսափուկ ուրախութիւնն է. շուտով հիւանդոտ գրգռման մը կ'ենթարկուի։ Ուստի յղութեան պահուն յոյզերն արգիլուած են։ Յղի կինը խիստ կանոնի ենթարկուած է. այնպէս կը կարծուի թէ անոր տպաւորութիւնները, զգացումները, գաղափարները մանկան կը փոխանցուին, ուստի ֆիզիքապէս ու բարոյապէս մեծ խնամքներու եւ խիստ հսկողութեան առարկայ է։ Չեն թողուր որ թատրոն երթայ. լուրջ գիրքեր միայն կարդալու է, պարկեշտ եւ ծանր խօսակցութիւններ ունենալու է։

Այս նախզգուշութիւններուն ամբողջութիւնը կը կոչուի Թոխ-քիօ. այնքան վստահութիւն կայ անոր բարերար ազդեցութեանցը վրայ որ տղուն ծնելէն առաջ անոր ապագայ կոչումն որոշելու չափ առաջ կ'երթան։ Շատ պարզ եղանակով մը կը թելադրեն այս բան. մօրը ականջին տակ դրուած նուագարան մը՝ ծնած տղան երաժիշտ կ'ընէ. երկրագործ մը ունենալու համար, նոյն տեղը կը դնեն պարտիզպանական գործիք մը։ Նուիրական գիրք մը գիտուն մը կը պատրաստէ, դրօշ մը՝ պատերազմիկ մը, վրձին մը՝ նկարիչ մը կամ գրագէտ մը, մէկ քանի դրամ՝ իր գործերուն մէջ ճարպիկ վաճառական մը։ Կ'երեւայ թէ այսպէս թելադրուած տղան գրեթէ միշտ կը համակերպի իր ծնողաց նպատակներուն։ Ասոնց միակ [illegible] է աղջկան ծնիլը։ Մենութեան ու անզօրութեան դատապարտուած աղջիկը ոչ մէկ բանով պիտի կրնայ գոհացունել զանոնք։ Ուստի իր ծնունդը իբրեւ աղէտ մը կը նկատուի։

⁂

Անհաւատարիմ կինը քիչ է Չինաստանի մէջ։ Սակայն հոն ալ կայ ինչպէս ուրիշ տեղեր։ Ամուսինը մահու եւ կենաց իրաւունք ունի յանցաւորներուն վրայ, եթէ յանկարծ բռնէ զանոնք։ Ժամանակով գլուխնին կը կտրէին, եւ դոյլի մը մէջ կը դնէին։ Յետոյ արագութեամբ կը դարձունէին այդ երկու գլուխները, որք եթէ մակարդուէին, կը հետեւցունէր թէ ոճիրն խոլ գործուած էր։ Այսօր կինը ողջ ողջ կ'ենթարկի տեսակ մը ճակատագրային դատաստանի։ Բազուկը խոթել կու տան եռացած ջուրով լեցուն դոյլի մը մէջ. ամբաստանողն ալ իր բազուկը կը խոթէ. երկուքէն որուն բազուկը որ այրի՝ կը պատժուի։ Այս նոր սովորոյթ չինուհիներուն կու տայ շատ աւելի մեծ ապահովութիւն մը ապօրէն սիրոյ մէջ, վասն զի իրենց յանցանքն ապացուցանելը վտանգաւոր ըլլալով, քիչ ամբաստանողներ կը գտնուին։

Չինացի կիներուն արդուզարդը շատ կնճռոտ է. գլխանոցը մանաւանդ, որ զանազան ձեւեր կ'առնէ, երբեմն գեղեցիկ ծաղկի մը պէս բացուած, երբեմն գանկին ետեւի կողմը, թիթեռնիկի թեւերուն պէս բաժնուած, մեծ խնամք եւ մեծ ճարտարութիւն կը պահանջէ։ Շատ անգամ, երբ աւարտի, ծաղիկ մը կը փակցունեն. վարդը միայն արգիլուած է. փուշերուն պատճառաւ, անով զարդարուողը նուազ բարեբաղդ տրամադրութիւններ ունենալ կը յայտնէ։ Պարեգօտները շատ շքեղ են, նուիրական ծաղիկներով եւ սրբազան թռչուններով պերճօրէն ասղնեգործուած. բնաւ մարդու նկար չերեւար։ Մնաց որ արքունական նախորդ ցեղին յաջորդող արդի գերդաստանին ժամանակ նորաձեւութիւնը շատ փոխուեցաւ։ Առանց բոլորովին եւրոպացի կին ըլլալու ինչպէս ի Ճաբոն, չինուհին կը ջանայ պարզանալ եւ մանաւանդ անհետացնել խորհրդանշանական հանգամանքը որ այնքան ուշագրաւ կ'ընծայէր զինքը։

Վերջապէս չինուհին, վայելչասէր, մեղմօրէն համակուած բանաստեղծութեամբ, երջանիկ է եւ իր վիճակէն գոհ կ'ապրի։ Ունի ինչ որ կը բաւէ շատ մը երկիրներու կանանց, արդուզարդ, ծուլութիւն եւ հեռու՝ հեռու քանի մը հաճոյքներ։

(*) Յօդուածագրին անունն է։

ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԳԵՐՁԱԿԸ

Ֆրանսական Ակադեմիի այն նիստին մէջ ուր Առաքինութեան մրցանակներն բաշխուեցան, Պ. Էտուար Բայլըրօն գրական ուսումնասիրութիւն մը կարդաց Էօժէն Լապիշի վրայ, կենդանացնելով պատկերն ու արժանիքն հանգուցեալ հեղինակին որուն թատերական գործերը մէկ մէկ փոքրիկ հրաշակերտներ էին։ Բայլըրօնի այդ ճառը լեցուն է սիրուն մանրավէպերով, որոցմէ հետեւեալը կը վերաբերի Լապիշի սկզբնաւորութեան դժուարին օրերուն։

Լըֆրանի աշխատակցութեամբ վօտվիլ մը գրած էր որուն փորձերը կը կատարուէին Բալէ-Ռուայալ թատրոնին մէջ, եւ որուն գլխաւոր դերը, զոր ստանձնած էր Ռավէլ, աշխարհիկ երիտասարդի մը դերն էր, այնքան վայելչագեղ որ խօսակցութեան միջոցին իր դերձակին անունը կը հարցունէին անոր։ Լապիշ հարկադրուեր էր իր դերձակին հասցէն դնել խաղին մէջ. տաղանդաւոր հեղինակը, այն ատեն դեռ շատ երիտասարդ էր ու նիւթական նեղութեան մէջ. բաւական պարտք ունենալով դերձակին, կը յուսար որ բեմին վրայէն ըլլալիք այս ռէքլամին շնորհիւ, դերձակը ատեն մը չի պիտի նեղէր զինքը։

Բայց Լըֆրան, որ իր ընկերոջմէն նըւազ ունեւոր էր, աւելի զօրաւոր պատճառներ ունէր, թէեւ համանման, ինքն ալ իր դերձակին հաճոյակատար ըլլալու։ Ուստի միտքը դրած էր գաղտնաբար վերցունելով Լըֆրանի տուած հասցէն, իր դերձակին անունը դնել անոր տեղ։ Ներկայացման առջի իրիկունը, գնաց գտաւ Լըֆրանը, եւ առաջարկեց որ ներկայացման պահուն այս փոփոխութիւնը կատարէ, գաղտնիքը չի յայտնելով առաջուց։ Դերասանը հաւանեցաւ։ Եւ Լըֆրան, ուրախ զուարթ, թիկնաթոռի տոմսեր ղրկեց իր պարտապահանջին. մի մոռնաք որ Լապիշ ալ նոյն բանն ըրած էր իր դերձակին։

Յաջորդ գիշերը, վարագոյրը կը բացուի։ Երկու աշխատակիցները քուլիսներուն մէջն են, եւ իւրաքանչիւրը անձկութեամբ կը սպասէ այդ անուան արտասանուելուն որուն շնորհիւ պիտի երկարէր իր պարտքին պահանջման պայմանաժամը, ո՞վ գիտէ, թերեւս բոլորովին ջնջուէր։ Վերջապէ՜ս… ահա՛ այդ տեսարանը… խօսակցութիւնը այն կէտին կը հասնի… անէ՛ծք։

Ռավէլ ո՛չ Լապիշի դերձակին անունը տուած էր եւ ո՛չ Լըֆրանի։ Անոնց տեղ՝ իր դերձակին անունը կու տայ։ Ինքն ալ պարտք ունի եղեր։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (25)

ՌԸՆԷ ՏԸ ԲՕՆ ԺԷ

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐՈՒ ԳԵՏԸ

(ԿԱՐՄԻՐ—ՄԱՄՈՒԿԸ)

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՃԵՐՄԱԿ ՆՈՒՆՈՒՓԱՐԸ

—Կը տեսնես որ, ըսաւ իր զարմուհիին այն ընտանի շեշտով զոր կը գործածէր երբ տղայ էին, այս ամէնը պիտի ըլլար եւ ես բան մը չունիմ քեզի ներելու։ Վերը գրուած էր թէ, միասին չկրնալով ապրիլ, մահուան մէջ պիտի միանանք։ Ճակատագրին դէմ չըմբոստանանք։ Հոս իմ քովս ես, կը զգամ ձեռքդ որ իմս կը սեղմէ, ա՛լ չեմ տառապիր, եւ հիմակ մէկ բան միայն կը խնդրեմ. ուժս վերստանամ որպէսզի խեղճ անբասիր մարդու մը պէս երթամ տանջանքին վայրը։ Օ՛հ, իմ օրինակովս պիտի քաջալերեմ քեզի։ Ինչո՞ւ երկու կեանք չունիմ։ Քուկինիդ հետ պիտի տայի զանոնք։

—Բայց չպիտի մեռնինք, Ի-Թէ։ Ուրեմն չէ՞ս գիտեր ինչ եղաւ։

Մօրմէն իմացածներն անմիջապէս հաղորդեց անոր։

—Կ'երազե՞ս, պատասխանեց դատապարտեալը երբ աղջիկը խօսքը վերջացուց։

ատանկ յոյսեր մի՛ ունենար։ Ես չեմ ուզեր այդ յոյսերը, վասնզի շատ չանցած մեռնելուս ապահովութիւնը իրաւունք կու տայ ինծի ըսել քեզ. կը սիրեմ քեզի։

Տիկին Լիուի աղջիկը սարսուռ մը զգաց որ ամբողջ էութենէն անցաւ, եւ գլուխը ծռեց։

—Այո, կը սիրեմ քեզի, կրկնեց երիտասարդը, եւ գերագոյն ժամուն իմ ուրախութիւնս պիտի ըլլայ նորէն ըսել քեզ այդ բանը. նորէն ազդարարել՝ դահիճին սուրին տակ։

Եւ գերմարդկային ճիգ մը ընելով, Ի-Թէ իր զարմուհիին վրայ ծռեցաւ՝ երկար համբոյր մը դնելու համար անոր ճակտին վրայ։ Յետոյ, բոլոր այս յուզումներէն ընկճուած, մեռելական տժգունութեամբ, գոցեց աչքերը եւ իր անկողնին վրայ ինկաւ, մրմնջելով.

—Քեզի ներելէն աւելին կ'ընեմ, շնորհակալ կ'ըլլամ եւ կը պաշտեմ քեզի։

Սոլ-Պրատէ կարծեց որ վերջին շունչը փչեց երիտասարդը։

—Ի-Թէ՛, գոչեց, անոր վրայ նետուելով։

—Մի՛ վախնաք, տիկին, ըսաւ անոր հիւանդանոցին բժիշկը որ մեղմիւ վերցուց զայն եւ որ արդէն քանի մը վայրկենէ ի վեր ներկայ կը գտնուէր այս սրտաշարժ տեսարանին, բարեկամնիդ այս թալուկներուն ենթակայ է։ Այսչափ յոգնութիւն կը բաւէ այսօր, մեկնեցէք։

Տօքթորին կողմէ հրաման մըն էր այս։

Լէնկի այրին հասկցաւ. խոնարհեցաւ իր ազգականին այլայլած դէմքին վրայ, վերջին համբոյր մը դրաւ ըսելով. «քիչ ատենէն կը տեսնուինք» երբ թէ կարենար լսել զինքը, եւ նշան ընելով մօրը, նախ ինք դուրս ելաւ այդ սենեկէն ուր կը թողուր իր սիրտն համբուն։

Քանի մը վայրկեան ետքը, փոքր թափօրը բանտին ճամբան կը բռնէր նորէն։

Երկու դժբախտ կիները իրենց գահաւորակները նստած էին եւ միշտ իրենց հետ ունենալով ոստիկանութեան սպան, շատ չանցած հասան Թաէնանի դուռը, աւելի քան քառասուն մէթր երկայն կամար մը, թաթարական ու չինական երկու քաղաքները բաժնող պատնէշին մէջ ծակուած, եւ երկու ծայրերը զինեալ պահակներու կողմէ պահպանուած։

Երբ տիկին Լիուի եւ իր աղջկանը գահաւորակները մտան այդ կամարին տակ, որուն ինչ ինչ կէտերը կէս մութի մէջ կը մնան միշտ՝ հակառակ տեղ տեղ դրուած լապտերներուն, բազմութիւնն այնչափ հոծ էր որ պարտաւորեցան կանգ առնել՝ սպասելու համար որ ճամբան դիւրանայ։

Քանի մը վայրկենէ ի վեր հոն էին գահաւորակները, պատին երկայնքը շարուած, երբ Սօլ-Պրատէ զգաց որ իր նստած կողմին հակառակ կողմէն ձեռք մը կը ծանրանար իր ուսին վրայ։

Ետին դարձաւ մեկենիմէկ։

Մարդ մը, որուն դէմքը չէր կրնար որոշել, մինչեւ մէջքը դռնակէն ներս մտած էր եւ իրեն կը քաշէր աղջիկը։

Սա ուզեց աղաղակել, բայց դեռ աղաղակը չարձակած, անծանօթը բռնած էր զինքը, համբուրած եւ ետ հրած՝ ըսելով.

—Հիմակ գիտես թէ Զու ինչպէս վրէժ կը լուծէ։ Ա՛լ մէկ անգամ միայն պիտի տեսնես Կարմիր-Մամուկը. կախաղանին տակ։ Կուզէի քեզի հետ հոն ըլլալ ծծելու համար արեանդ վերջին կաթիլը։

—Օգնութի՛ւն, թոթովեց Լիու-Միւ, գետին նետուելով, զարշանքէ ու սոսկումէ խելայեղ։

Ճանչցած էր մսավաճառը, թէեւ երբեք շատ ուշադրութիւն ըրած չըլլար անոր, եւ յանկարծ թուած էր իրեն թէ առաջին անգամը չէր որ կը լսէր անոր ձայնը, թէեւ չէր յիշեր որ անոր հետ խօսած ըլլայ։

Ո՞ւր, ե՞րբ, ի՞նչ պարագաներու մէջ այդ ձայն արդէն զարնուած էր իր ականջին։ Չէր կրնար յիշել, բայց սոսկումէ կը սարսռար։

Տիկին Լիու նախ պատասխանած էր աղջկանը կոչին։ Բազուկներուն մէջ կը բռնէր զայն։

Ոչ ոստիկանութեան պաշտօնեան ոչ գահաւորակիրները չէին հասկցած եղելութիւնը։

—Հոս, ճիշդ քովս, տեսայ զինքը, կը կրկնէր մանկամարդ կինը, աչքերը սեւեռած եւ ձեռքն երկարելով կամարին ամենէն մութ կողմը։

—Ի՞նչ եղար։ Որո՞ւ վրայ կը խօսիս, հարցուց մայրը խելայեղ։

—Ի՛նքը, մարդասպա՛նը։

—Մարդասպա՞նը։ Ո՞վ։ Խնդրեմ, պատասխանէ։

—Օ՛հ, հիմակ կը ճանչնամ զայն։ Մսավաճառ Զուն է, Ֆուն-սիի մեր դրացին։ Գիտէ՞ս։

—Զո՞ւն, Կարմիր-Մամո՞ւկը։

—Այո, Կարմիր-Մամուկը։ Ա՛հ, դեռ կը զգամ հոս իր խածուածքը։

—Հանդարտէ նայինք։ Երազ մը, ցնորք մըն է տակաւ։

—Օ՛հ, ոչ, տեսայ զինքը, եւ կը յիշեմ, Այն ձայնն է զոր մէկ անգամ միայն լսեցի, իմ սենեկիս մէջ, հարսնիքիս գիշերը։ Օ՛հ, միշտ պիտի յիշեմ։ Կը վախնա՛մ, կը վախնա՛մ։

Սոսկումէ սառած, աչքերը կը գոցէր տիկին Լիուի քով սեղմուելով։

Սա օգնութեան կանչեց գահաւորակիրներէն մէկը, եւ աղջիկը նորէն դնելէ յետոյ գահաւորակին մէջ, պահակ ոստիկանէն խնդրեց որ հրաման ընէ ճամբայ ելլել։

Քառորդ ժամ ետքը, բանտ դառնալով, Սօլ-Պրատէ որ քիչ մը ինքզինքին եկած էր, նորէն պատմեց Թաէնան դրան սոսկալի երեւոյթը։

Առանց ուրիշ մանրամասնութիւններ հարցնելու, մայրը համբ կնոջ յանձնեց զայն եւ անմիջապէս գնաց եղեռնադատ ատենի նախագահին տունը։

Փոխարքային հետ տեսակցութենէն ի վեր, Մէնկ հազիւ կը համարձակէր հեռանալ՝ իր ամարանոցն երթալու համար, վասնզի ճամբայ հանած էր իր բոլոր գործակալները եւ կ'ուզէր որ անոնք միշտ անյապաղ գտնեն զինք այն բարեբաստ պարագային մէջ ուր շահեկան բան մը ունենային իրեն հաղորդելու։

Աւա՜ղ. մինչեւ այն ատեն ճիշդ հակառակն էր եղած։ Դժբախտ մանտարէնին ուտելու ու խմելու ախորժակը կը գոցուէր, ինչ որ այդ մարդուն վրայ ամենախորին յուսահատութեան նշան մըն էր։

Երբեմն կէս գիշերին կ'արթննար, եւ իր աղաղակներէն վրայ հասնող ծառան կը տեսնէր որ մանտարէնը սենեակին մէջ կը վազէր՝ քամակը ծռած, կարծես խուսափելու համար պամպուի հարուածներէն։ Գէթ այդպէս կը կարծէր իր մղձաւանջին մէջ։ Եւ իրեն կը թուէր թէ դահիճը հաճոյքով կը բաշխէր իրեն այդ հարուածները։

Խեղճ դատաւորը անպտուղ կենցաղ մը կը վարէր, կառչելով ամենափոքր նշանին. ուստի փութաց հրաման տալ որ ներս մտցունեն տիկին Լիուն, երբ իմացաւ որ իրեն հետ խօսիլ կ'ուզէր։

Ջանաց սակայն վերստանալ իր բոլոր պաղարիւնը եւ իր բոլոր արժանապատուութիւնը՝ տիկինն ընդունելու համար։

Բայց Սօլ-Պրատէի մայրը սովորական յարգանքներուն վրայ մտածելէ շատ հեռու էր։ Մէնկին դիմացն ելլալուն պէս, եւ առանց հոգ ընելու քարտուղարին որ հոն կը գտնուէր, շիտ շիտակ նպատակին դիմելով ըսաւ.

—Գրեթէ ինծի չափ շահ ունիք Լէնկի սպանիչը գտնելու, այնպէս չէ՞։

—Հա՛րկաւ, պատասխանեց դատաւորը աշխուժով։ Անշուշտ ձեզ չափ շահ ունիմ Լէնկի սպանիչը գտնելու։ Նոյն իսկ ձենէ աւելի շահ ունիմ։

—Խնդիրը զաւկիս կեանքին վրայ է, դիտել տուաւ տիկին Լիու մեղմիւ։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՆՈՅՄ. 19/1 ԴԵԿՏ. 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԽՕՍԻԼ

Իրաւ է որ վերջը չի գար այն բաներուն զորս մեր դպրոցներէն կը սպասենք, նոյն իսկ նախակրթարաններէն: Բայց մեր դպրոցական ծրագրին մէջ պակաս մը կայ զոր լրացնելու համար նոր դասի կամ նոր դասատուի պէտք չկայ, ոչ ալ տեղի կայ եղծութեան յաւիտենական խնդիրն յուզելու: Աւելի մեթոտի ու վարժութեան խնդիր մ'է սա: Խօսելու կարողութեան պակասը շատ հեզ զգացուած է: Այս կարողութիւնը փաստաբաններուն և քարոզիչներուն միայն կարեւոր չէ: Ամեն մարդու ալ պէտք է: Ամենքս ալ քիչ շատ մեր անհատական փորձառութեամբ գիտենք թէ մեր անձնական յարաբերութեանց, նոյն իսկ մեր առեւտրական գործողութեանց մէջ խօսելու կարողութիւնն ո՛րչափ կ'օգնէ մեզ, կամ այն կարողութեան պակասն ո՛րքան վնասած է և կը վնասէ այնպիսի պարագայից մէջ զորս կրնանք յիշել ամենքս մեր անձնական ծանօթութեան կամ յիշողութեան շրջանակին մէջ: Մերիններէն աւելի կատարելագործեալ վարժարաններու մէջ կը տեսնենք կամ կը լսենք որ տղայք կանուխէն կը վարժուին իրենց միտքը վայելչապէս արտայայտելու. խօսիլ կը սորվին, և այս ալ իրենց համար մին կ'ըլլայ կեանքի մէջ յաջողութեան սատարներէն: Խօսիլ գիտնալը, յաջողութեան միջոց մ'ըլլալէ առաջ, քաղաքավարութեան կամ բարեկրթութեան պայման մ'է: Փորձառու և յարգի մարդիկ քանիցս գանգատած են անհատապէս և նոյն իսկ հրապարակաւ թէ մեր դպրոցներէն, նոյն իսկ միջնակարգ վարժարաններէն ելած երիտասարդներ խօսիլ չեն գիտեր: Գանգատողները կը կարծեն թէ ասիկա քաղաքավարութեան թերութիւն է: Մեր վարժարանաց մէջ քաղաքավարութեան պակասութեան վրայ շատ իրաւացի գանգատներ կրնան ըլլալ, և եղած են: Բայց այն պատանիներուն և երիտասարդներուն վերագրուած անքաղաքավարութիւնը շատ հեզ ուրիշ բան չէ բայց եթէ խօսելու անվարժութիւն, իրենց մտածումը կամ զգացումը պատշաճապէս արտայայտելու անվարժութիւն:

Մասնաւոր պարագայ մը զոր գիտակ կրնան յիշել ամեն անոնք որ զանազան վարժարաններու դրութեան և ընթացքին տեղեակ են, աւելի որոշ կը պարզէ ինչ որ ի վեր հանել կ'ուզենք: Մայրաքաղաքիս հայ վարժարաններուն մէջ, նախակրթական թէ միջնակարգ, շրջանաւարտք ինչ որ ըսելիք ունին գրաւոր կը կարդան, մինչ օտար վարժարանաց ոմանց մէջ կանխաւ գոց ըրած ըլլալով՝ յանպատրաստից ատենաբանութեան մը պէս կ'արտասանեն իրենց ըսելիքը: Միթէ հայ շրջանաւարտք չէի՞ն կրնար իրենց մէկ գրածը գոց ընել: Յայտնի է թէ մտքի կարողութեան խնդիր մը չէ այս, այլ վարժութեան խնդիր: Միւսներն համարձակ խօսելու վարժութիւն մը ստացած են, մինչ մերիններուն աչքը գիրքէն, թուղթէն վեր չէ ելած: Միշտ գերի մնացած են տպուած կամ գրուած նիւթին: Այս ունակութեան հետեւանքն այն կ'ըլլայ որ իրենց մտքին մէջ շատ գեղեցիկ նախադասութիւններ կրնան յօրինել, և թերեւս միւսներէն աւելի աղէկ գրել, իրենց լեզուն մանաւանդ, բայց զոյգ մը խօսք ձեր երեսն ի վեր չեն կրնար զրուցել՝ ձեւի, չէտի, ստորագանութեան վայելուչ սահմաններուն մէջ: Աչքերնին միշտ թուղթին կապած, մտքերնին այնպիսի ծալք մը կը ստանայ դպրոցական նստարաններուն վրայ զոր իրենց բովանդակ կեանքին մէջ չեն կրնար թօթափել: Շատ մը բնածին կարողութեանց նման, պատրաստախօսութիւնն ալ թէպէտ բնական ձիրք մ'է, բայց մշակութեամբ, վարժութեամբ կրնայ ստացուիլ գէթ մինչեւ մէկ աստիճան, և եթէ բնութեան մէջ արդէն կայ, կրնայ մեծապէս զարգանալ՝ վարժութեամբ և սովորութեամբ: Ի՛նչ կ'ըսենք: Մեր նախակրթարանաց նոյն իսկ բարձրագոյն կարգերուն մէջ տղայք ոչ իսկ շնորհքով կարդալ գիտեն, և յայտնի է այսպիսիք չեն կրնար լաւ խօսողներ ըլլալ: Թէպէտ վերջին ժամանակներս արտասանութեան և ատենաբանութեան աւելի կարեւորութիւն տալ սկսան մեր վարժարանաց մէջ, բայց առանց թուղթի մը վրայ նայելու էջ մը բան հաճելի կերպիւ զրուցելու չեն վարժեցներ զանոնք:

Խօսելու վարժութիւնը, մեր կարծեօք, բուն իսկ մտային կարողութեանց մշակման մէկ մասը պէտք է նկատուի, և ոչ թէ լոկ ձեւական կամ զարդական գործ: Խորհիլ և խօսիլ երկու տարբեր գործողութիւններ են մտքի: Ան որ լաւ կրնայ գրել, բայց չի կրնար լաւ խօսիլ, մտքի մարզանքը թերի թողած մէկն է որ այս երկու գործողութիւններ միեւնոյն ժամանակ չի կրնար կատարել: Այս թերութեան հետեւանքն այն կ'ըլլայ որ այնպիսին երբ խօսիլ ուզէ գաղափարներուն շղթայն կը կորսնցնէ, կարծես թէ բերնէն հանած ձայնն իր ուղեղին վրայ կը ներգործէ՝ զայն շլատելով կամ անդորրութեան մատնելով, որով շատ չանցած միտքը կը շփոթի, և նոր խորհուրդ մ'ալ չի յղանար: Իսկ նա որ խօսելու վարժուած է, այնպիսի մէկն է որ միեւնոյն վայրկենին կրնայ թէ՛ խորհիլ և թէ խօսիլ: Միտքն հաւասարապէս կը ղեկավարէ թէ՛ խորհելու կարողութիւնն և թէ արտաբերութեան կարողութիւնն, և այս ներդաշնակութեան մէջ այնպիսի զօրութիւն մը կայ որ նախնեաց ըսել տուած է թէ խօսելու կարողութիւնն երկնապարգեւ ձիրք մ'է: Առանց այնքան վեհերը սաւառնելու, կրնանք ըսել թէ մտային մշակութեան գործը կատարեալ չըլլար եթէ մեր տղոց չսովրեցնենք որ կարենան խորհած ժամանակ նաեւ խօսիլ և խօսած ժամանակ խորհիլ: Ո՛ր ասպարէզի մէջ ալ մտնեն, այսպիսի վարժութեան մը գործնական օգուտները պիտի վայելեն, յորմէ այժմ զուրկ են բաւ մեծի մասին: Մեր գլխաւոր վարժարանք մանաւանդ, ուր իմացական ասպարէզներու կը պատրաստեն նոր սերունդը, պարտականութիւն պէտք է սեպեն կազմել ո՛չ միայն խորհելու և գրելու այլ և խօսելու կարողութիւնն, ինչպէս կ'ընեն մրցակից օտար հաստատութեանց ոմանց մէջ: Բ. Ք.

Տնտեսական հարցեր

ՊԷՐԻՆԿԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏԱՆ [illegible].—Չէ մոռցուած իբր չորս տարի առաջ Անգլիոյ մեծագոյն դրամատուներէն Պէրինկ դրամատան ձախողումն, երբ՝ ահագնագոյն սնանկութեան մը առաջքն առնելու համար՝ Անգլիոյ Պանքան բացառիկ օգնութիւն մ'ըրաւ, ստանձնելով վճարել նոյն դրամատան 20 միլիոն ոսկւոյ չափ պարտքերն, երաշխաւորութեան առնելով իբր 24 միլիոն ոսկւոյ գոյքն, որոց մեծ մասն հարաւ-ամերիկեան, մանաւանդ Արժանթինի արժեթուղթեր էին: Բայց Անգլիոյ Պանքան այս օգնութիւնն ընձեռել և հաւասարակշռութիւնը մեծ վտանգէ մը ազատել կարենալու համար, միւս դրամատուներ մէկ մէկ մաս ստանձնեցին, երաշխաւորելով Անգլիոյ Պանքային վնասն հատուցանել, եթէ Պէրինկի գոյքերը պարտքերուն չհամապատասխանեն գործնականի մէջ: Անգլիոյ Պանքային տնօրէնութեան ներքեւ, չորս տարիէ ի վեր տեղի կ'ունենար հաշուեյարդարութիւնն, որ Սակարանաց լաւ վիճակին շնորհիւ յաջող ելք մ'ունեցաւ, արժեթուղթերուն ամենամեծ մասն աղէկ գիներով ծախուեցաւ, նոյն իսկ Արժանթինի թուղթերը վերջերս մեծաքանակ գնողներ գտնուեցան, և այս օրերս Անգլիոյ Պանքան ազատ արձակեց երաշխաւոր դրամատուներն իրենց ստանձնած պարտականութիւններէն: Մնացեալ գոյքն հետ առնելով Պէրինկեան վերակազմեալ դրամատունը կարող պիտի ըլլայ ինք կարգադրել մնացեալ պարտքն, և նոր ընթացք մը պիտի սկսի այսուհետեւ: Թէեւ Պէրինկեան գերդաստանն ինք մեծ վնաս կրեց բայց տակաւին բաւական ունեւոր է կ'ըսուի՝ նոր դրամատունը կառավարելու և շահաւոր ձեռնարկութիւն մը հանդիսացնելու համար, բարեկամներու աջակցութեամբ: Այս առթիւ սեղանաւորական և առեւտրական աշխարհին մէջ մեծ գովեստներ տրուեցան Անգլիոյ Պանքային ճարտար տնօրէնութեան և երաշխաւորող մասնաւոր դրամատուներուն, որոց համերաշխութեան շնորհիւ մեծ փորձանքի մը առաջքն առնուեցաւ: Բայց միւս կողմէ յայտարարուեցաւ թէ այսպիսի օգնութիւնք ամեն անգամ չեն կրնար սպասուիլ, և դրամատունք, մեծ թէ փոքր, մանկութեան վիճակի գալու չեն, այն թիւր ակնկալութեամբ թէ Անգլիոյ Պանքան իրենց օգնութեան պիտի հասնի անպատճառ: Ասանկ բացառութիւն մը Պէրինկի Տան նման դարաւոր հաստատութեան մը համար միայն կրնար ըլլալ, որոյ վարկի աստիճանն երբեմն Անգլիոյ Պանքայէն ետքն առաջինն էր Անգլիոյ մէջ:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՀԱՇԻՒ ՄԸ

Աշխարհի երկաթուղիներուն վրայ շատ հեզ հաշիւներ հրատարակուած են: Բայց մեր կողմի երկաթուղիներուն և ամերիկեան և եւրոպեան երկաթուղիներուն բաղդատութեան վրայ շատ չէ խօսուած: Հոս ուշադրութեան արժանի պարագայներ կան սակայն: Թէեւ վերջին ժամանակներս բաւական զարկ տրուած է երկաթեայ գծերուն շինութեան բայց Փոքր Ասիոյ մէջ տակաւին 10 հազար հոգիի վրայ մէկ քիլոմէթր երկաթուղի կ'իյնայ, կամ 1,000 քառակուսի քիլոմէթր տարածութեան մը վրայ մէկ քիլոմէթր երկաթեայ գիծ կ'իյնայ, մինչ Միացեալ Նահանգաց մէջ 10 հազար բնակիչի կ'իյնայ 43 քիլոմէթրէ քիչ մը աւելի և 37 քիլոմէթր՝ մէն մի 1,000 քառ. քիլոմէթր տարածութեան վրայ: Եւրոպական Թուրքիոյ մէջ երկաթուղիք քանի մը պատիկ աւելի են քան Փոքր Ասիոյ մէջ: Հոն երկու քիլոմէթր կ'իյնայ 10 հազար բնակչի, և 1,000 քառ. քիլոմէթրի վրայ 7 քիլ. երկաթեայ գիծ: Եւրոպիոյ մէջ, բնակչի գլուխ ամենէն շատ երկաթեայ գիծ Ֆրանսա ունի (10 հազար հոգիի 10 քիլոմէթրէ քիչ մը աւելի). յետոյ կուգայ Գերմանիա (8.8 քիլ.) Անգլիա երրորդ կուգայ (8.6). ապա Աւստրիա-Հունգարիա (6.6). Ռուսիա (3.2): Իսկ հողի տարածութեան հաշւով, բովանդակ աշխարհի մէջ ամենէն շատ երկաթուղի Անգլիա ունի. զի 1,000 քառ. քիլոմէթր տարածութեան վրայ ունի 104 քիլոմէթր երկաթեայ գիծ: Ապա կուգայ Գերմանիա (82), Ֆրանսա (72). Աւստրիա-Հունգարիա (42) և Միացեալ Նահանգները կը մնան հինգերորդ (37), ինչպէս ըսինք վերեւ): Ամենէն ետքը կը մնայ Ռուսիա, ուր 1,000 քառ. քիլոմէթր տարածութեան վրայ միայն վեց քիլոմէթր երկաթուղի կայ: Ա՛յս հաշւով Ռումելի աւելի բարեբախտ է:

Բովանդակ աշխարհի մէջ շահագործուող երկաթուղիներուն երկայնքն է 653,930 քիլոմէթր: Անոնց շինութեան համար 174 միլիառ 382 միլիոն ֆր. ծախք եղած է, այն է՝ 266,666 ֆր. առ մէն մի քիլոմ. Եւրոպա ունի 194,[illegible]04 քիլոմ. երկաթուղի, զոր շինած է 77 միլիառ 765 միլիոն ֆր.ի ծախքով, այն է՝ քիլոմէթրն 390,325 ֆր.ի:

Այս մասին ամենէն յետամնաց երկիրներն են Պարսկաստան որ միայն 54 քիլոմէթր երկաթուղի ունի, և Չին, որ իր ահագին տարածութեան հակառակ, միայն 200 քիլոմէթր ունի, և այս մասին իր յետամնացութեան պատիժը ներկայ պատերազմին մէջ կրեց չարաչար: Երբ այս ամեն երկիրք սկսին երկաթուղի շինել՝ ատուոր շահեր ունին ընել երկաթուղիներու համար բանող գործարանք: Այս բաղդատական հաշիւներէ կ'երեւի ուրեմն թէ Օսմ. կառավարութիւնը շատ լաւ հաշիւ մը կ'ընէ՝ մղում տալով երկաթուղիներու շինութեան:

ՊՈՒԼՂԱՐԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Պուլկարական երկաթուղիք 1893 տարւոյն մէջ 4,026,000 ֆր. հասոյթ ունեցան, յորմէ հանելով ծախքն, 1,147,000 ֆր. զուտ շահ ըրին, այն է՝ քիլոմէթրին իբր 9,000 ֆր: Զուտ շահն 264,000 ֆր. աւելի է 1892 տարիէն: Թէեւ յառաջդիմութիւն կայ, բայց շինութեան համար գործածուած դրամագլուխը վարձատրելու չափ մեծ չէ: Հիմա կ'աշխատուի միացնել զանազան գծերն, և այն ատեն հասոյթք պիտի աւելնան:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Երէկ եկած մասնաւոր հեռագրեր ծանուցին թէ ռուս կառավարութիւնը Ռոչիլտի տունէն փոխառութիւն մը կնքած է 3½ % տոկոսով: Բայց տակաւին չըսուիր թէ փոխառութեան քանակութիւնն ո՛րքան պիտի ըլլայ, և յատկապէս ի՛նչ նպատակի պիտի գործածուի:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ. — Ողբացեալ Նախագահ Պ. Քառնոյի յիշատակն յաւերժացնելու համար մասնաւոր հաստատութիւն մը հիմնելու նպատակաւ բացուած հանգանակութիւնն 300,000 ֆր.ի կը յանգի: Հանգանակիչ Ֆրանսացւոց մասնախմբին կողմէ գրուեցաւ առ Պ. Ժիւլ Սիմոն (ցկեանս քարտուղար Բարոյական և Քաղաքական Գիտութեանց Ճեմարանին) թէ այս գումար պիտի յանձնուի այրի Տիկին Քառնոյի, որ յայտարարած է թէ դրամն իր նպատակին յատկացնելու գործը պիտի վստահի յիշեալ Ճեմարանին: Պիտի հիմնուի Հաստատութիւն Քառնօ, որոյ նպատակը պիտի ըլլայ ամեն տարի մէկ մէկ գումար բաշխել գործաւոր դասուն պատկանող այրի կիներու որք զաւակներով բեռնաւորուած են, փարիզի մէջ ըլլան թէ գաւառաց: Ճեմարանին կողմէ անուանեալ յանձնախումբ մը պիտի քննէ դիմողներուն հանգամանքներն և արժանիքներն, այն մտածմամբ որ օգնութիւն խնդրող այրի կիներն ամենէն կարօտներն և ամենէն պարկեշտներն ըլլան: Կին մը երկու անգամ պիտի չկրնայ ստանալ նոյն նպաստ: Հանգանակուած գումարն որչափ շահ բերէ, այնքան գումար պիտի յատկացուի այրիներու բաշխուելու համար:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Պիսմարք իշխանուհին. — Պիսմարք իշխան շատ ցաւեցաւ իր կնոջ մահուան համար որ իրմէ 10 տարու պզտիկ էր: Պիսմարք անգամ մ'ըսաւ իր տան մէջ հաւաքուած բարեկամներու. «Չէք կրնար միտքերնիդ անցունել թէ այս կին ինչ ըրած է ինձ: Իմ ընտանեկան յարկիս հոգին եղած է և իմ պահապան հրեշտակս: Քաղաքական կին մը չէ եղած երբեք. այլ լաւ տանտիկին մը, բառին գերմանական առումով: Մէկ անգամ ըսած էի թէ քաղաքական գործերու միջամտող կիներէն չեմ ախորժիր, և այս խօսքս միտքէն չէր ելած: Ո՛չ իսկ Ռայխսդագի նիստերուն ներկայ կ'ըլլար, ըսելով թէ «Սիրտս չի հանդուրժեր տեսնել իմ էրիկս անանկ մարդերու հետ կռիւի բռնուած՝ որք իրեն չարիք կը կամենան»: Ես իմ տանս մէջ հանգիստ և հանդարտեցուցիչ ընտանեկան յարկ մը միայն կը փնտռէի, և կինս սքանչելապէս հասկցաւ իմ միտքս: Ինձմէ աւելի ուշադիր էր միշտ իմ ամեն պէտքերուս:»

Պիսմարքի ծովակնութիւնը. — Գովելով իր կնոջ առաքինութիւնը, Պիսմարք կ'ըսէր նաեւ. «Ան էր որ ինձ պէս զայրացկոտ և անհանդարտ մէկու մը փոփոխական անվերջանալի անկարգութեանց դարման կը տանէր:» Պիսմարք 1857ին փարիզէ գրած էր իր քրոջ՝ Մալվինա Արնիմի. «Տան և մէկ հայելի ունիմ բնակած յարկիս մէջ, և ազուր հանդերձ, փողկապս միշտ անկարգ է:» — Այսու հանդերձ, Պիսմարք իշխանուհին ունեւոր կին էր, և ֆրանսական գրականութեան ուշադիր հետեւող մը: Ան էր որ կը զատէր իր ամուսնոյն կարդալիք ֆրանսերէն գիրքերը: 1866 յուլիս ամսուն Քէօնիկկրէցի պատերազմի դաշտէն Պիսմարք հեռագրած էր իր կնոջ. «Ֆրանսերէն վէպեր ղրկէ ինձ»:

Օր. Ժաննի ֆոն Փուդքամեր (Պիսմարք իշխանուհին,) Պրանտէպուրկցի հարուստ կալուածատիրոջ մը աղջիկն, 1824ին ծնեալ, 23 տարեկան էր երբ ամուսնացաւ Պ. ֆոն Պիսմարքի հետ, զոր իր առջի կատաղի եւ աղմկալի կեանքին համար վտանգաւոր մարդ մը կը նկատէին շատեր, բայց աղջկան հայրը կարծես թէ գուշակեց ապագայ քաղաքական հանճարն և աղջիկն անոր վստահեցաւ: Երեք զաւակ ունեցան, Մարիա, որ իր սիրած երիտասարդը կորսնցնելէն ետքն, 30 տարեկան ամուսնացաւ Ռանցաու կոմսին հետ, Հէրպէրդ կոմս (1849ին) որ իր հօր գործակիցն եղաւ, և Վիլհէլմ կոմս (1852) որ Հանովէրի կառավարիչ եղաւ: 1859 ապրիլ 1ին, երբ դեսպան էր ի Փեդերսպուրկ, կոմս Պիսմարք գրեց բարեկամի մը. «Այսօր ծննդեանս տարեդարձն է. 12 տարիէ ի վեր առաջին տարեդարձն է զոր կ'անցունեմ հեռի Ժաննի ընկերակցութենէն: Աւելի տխուր տարեդարձ մը երբեք չեմ անցուցած:»

Արծաթեայ հարսնիք մը. —1872ին, իշխան եղած, երբ Պիսմարք իր արծաթեայ ամուսնութիւնը կը տօնէր, Վիլհէլմ կայսր գրեց անոր.

«Գիտեմ որ ամեն բարիքներու մէջ որով Նախախնամութիւնը լցուցած է զձեզ՝ ընտանեկան երջանկութիւնն այն բարիքն է զոր դուք ամենէն աւելի կը գնահատէք, այն բարիքն է որուն համար ամենէն աւելի շնորհակալ էք Աստուծոյ: Ձեր ամեն յաջողութիւններէն ետքն, ընտանեկան յարկին մէջ գտած էք միշտ հանգիստ ու հանդարտութիւնն, որոց շնորհիւ կարող կ'ըլլայիք նոր ոյժերով կատարել ձեր դժուարին պաշտօն: Կը մաղթեմ որ ընդերկար վայելէք այս ընտանեկան երջանկութիւն:»

ՍԵՐԲԻՈՅ Թագաւորն ի Փեդերսպուրկ Զոնակորայի իշխանին հետ քանիցս տեսակցեր է և երկուց սահմանակից երկրաց մէջ գտնուող անհամաձայնութիւնք վերցեր են: Հաւանական է որ կ'ըսեն՝ Սերպիա դեսպան մը ղրկէ Չեթինէ և Նիքոլա իշխանը փոխադարձաբար դեսպան մ'ունենայ ի Պելկրատ:

ՌՈՒՍԻԱ. 1,925 [illegible] ռուբլի մրցանակ պիտի տրուի անոր որ ամենէն լաւ կենսագրութիւնն հեղինակած ըլլայ Աղեքսանդր Ա. կայսեր (ժամանակակից Նաբոլէոն Ա.ի): Դատաստան պիտի ընէ Ռուսիոյ Գիտութեանց և Դպրութեանց Ակադեմիան: Այս գումար կազմուած է 50,000 ռուբլի մայր-գումարով, զոր 1825ին սոյն նպատակաւ Պանքա դրած էր այն կայսեր սիրական նախարարներէն մէկը:

Ի ՓԱՐԻԶ օրուան մեծ դէպքն է ԺԹ Դար անուն լրագրին տնօրէնին դէմ բացուած դատն, որ քանի մը Ակումբներու դէմ զրպարտական բաներ գրեր է՝ դրամ չորթելու համար, և մէկէն մեծաքանակ դրամ ալ ստացեր է, բայց միւսները դրամ տալ չեն ուզեր և դատարանի դիմեր են: Տնօրէն Պ. Բորքալ փախած է, և իր օգնականներէն մին բռնուած է:

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Նոյեմ.—Չիֆուէն կը հեռագրեն Ռիւթէրի Գործակալութեան թէ Ճապոնցիները կը մերժեն քառասուն միլիոն անգլ. ոսկիի պատերազմական տուգանքը՝ յիսուն միլիոն կ'ուզեն, եւ պատերազմի ծախուց վճարումն ալ: Չինացի մաքսային պաշտօնեայ Պ. Տէդրինկ, որ չինական առաջարկները ներկայացնելու պաշտօն ունէր, Թիէն-Ծին դարձաւ, մատուցանելէ յետոյ այդ առաջարկները: Ճապոնի նախարարութիւնը քանիցս երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց: Կ'երեւի թէ Պ. Տէդրինկի պատուիրակութիւնը չէ յաջողած:

ՊԻՍՄԱՐՔԻ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

ՎԱՐՁԻՆ, 29.—Պիսմարք իշխանուհւոյն յուղարկաւորութիւնը կէս օրէն ետք տեղի ունեցաւ այսօր, ի ներկայութեան ընտանիքին անդամներուն իշխանական պաշտօնեաներու և բնակիչներու: Պիսմարք իշխան իր աղջկան Ռանցաու կոմսուհիին կրթնած, դագաղին կը հետեւէր:

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսանցայկըր կը հաղորդէ թէ նախարարաց խորհուրդն հեռագրով իր ցաւակցութիւններն յայտնած է Պիսմարք իշխանին:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 29.—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ արմատական Պ. Մարսէլ Սամբա հարցապնդում ըրաւ՝ դրամ չորթելու նպատակաւ քանի մը լրագիրներու գրածներուն համար: (Տե՛ս այս աւուր Քաղաքական Լրոյ մէջ): Դատական նախարարն յայտարարեց թէ ոստիկանութիւնն այս գործով կը զբաղի և ԺԹ. Դար լրագրոյ խմբագրապետ Պ. Բորքալի կը փնտռուի:

Գործին հեղինակները դատի պիտի ենթարկին ([illegible]): Գործաւորական Պ. Միլրան գանգատեցաւ որ ոստիկանութեան պաշտօնեայներ պէտք եղած թուղթերը տուեր են Պ. Բորքալի՝ Ակումբներու դէմ այս հրատարակութիւններն ընելու: Վարչապետ Պ. Տիւփիւի պախարակեց այս թուղթերը տուող պաշտօնատարն, և յայտարարեց թէ կառավարութիւնն իր պարտականութիւնը պիտի կատարէ այս մասին: Երեսփ. Ժողովը կառավարութենէն ընդունուած օրակարգ մը քուէարկեց:

—ԺԹ. Դար լրագրոյ մատակարար Պ. Ժէրար ձերբակալեցաւ:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՓԱՐԻԶ, 29.—Գերմանական դեսպան Միւնսդէր կոմս ծանր գանգատներ ըրած էր ֆրանսական կառավարութեան՝ ֆրանսերէն քանի մը լրագրաց գրածներուն համար, որք Գերմանիոյ դեսպանատունն յարաբերութեան մէջ կը դնէին լրտեսութեան գործերու հետ: Արտաքին գործոց նախարար Պ. Հանոթօ այն գրուածներուն համար իր ցաւն յայտնեց դեսպանին:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ, 29.—Դաշնակցային խորհուրդն ընդունեց պատժական օրէնքին առաջարկեալ խստացումն ինչ ինչ ծայրայեղ վարմանց դէմ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ուսումնական Խորհուրդն իր շաբաթական նիստը կազմեց նախընթաց օր ատենապետութեամբ Պէրպէրեան Ռեթէոս էֆէնտիի և ի միջի այլոց, զբաղեցաւ Խառն Ժողովոյ կողմէ իրեն յանձնարարուած կրթական զանազան խնդիրներով:

⁂

Ուսուցչութեան ընտրելեաց քննիչ յանձնաժողովն եւս երէկ ի նիստ գումարուելով Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, ատենապետութեամբ կրթական Տեսուչ Խոթիւճեան Կարապետ էֆէնտիի, կատարեց ներկայացող ընտրելիներու քննութիւնն: Եւ ըստ որում յանձնաժողովոյ պաշտօնը կը լրանայ դեկտեմբեր 1ին, որոշուեցաւ վկայական չունեցող միւսեալ ուսուցիչներն եւս հրաւիրել մինչեւ նոյն օրը ներկայանալ և կանոնական քննութիւնն անցընել:

Տիկին Բալծինքօ Ալէքեան, Տիկին Տիրուհի Ալէքեան, Բագրատ էֆ. Ալէքեան, Փալլի էֆ. Ալէքեան, Տիկին Մարի և Գրիգոր էֆ. Կիւլմէզեան, Օրիորդ Լուսիկա Չէքքէչեան, Օհաննէս էֆ. Չէքքէչեան, Տիկին Ֆրանսուա Ապտուլլահեան, Գարեգին էֆ. Չէքքէչեան, Վէնսան, Ժոզէֆ և Ժորժ եղբարք Ապտուլլահեան, Յովակիմ էֆ. Ապտուլլահեան և Աբրահամ էֆ. Ապտուլլահեան ընտանիքներն ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն

ՄԵԾ. ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ԱԼԷՔԵԱՆԻ
(ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԻՒԹՈՑ)

զղջանաւէտ մահն երէկ գիշեր ժամը 5ին, ի հասակի 54 ամաց:

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, Կիւրակէ, ժամը 7½, Հանգուցելոյն բնակարանին մէջ, (Գատը-գիւղ, Մօտա Ճատտէսի թիւ 120), ուստից տեղւոյն գերեզմանատունը փոխադրուելով անդ պիտի ամփոփուի:

Գատը-գիւղ, 19 Նոյեմ. 94

Շոգենաւը ժամը 7ին կամուրջէն կը մեկնի ի Գատը-գիւղ:

Արամ. Արզումեան և Ժիրայր Արզումեան իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամեն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ իրենց ողբացեալ մօր՝ ՏԻԿԻՆ ԻՍԿՈՒՀԻ ԱՐԶՈՒՄԱՆԻ յուղարկաւորութեան և իրենց համակրանաց ու ցաւակցութեան հաւաստիքը տուին այս տխուր առթիւ:

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ, Միջօրէին վեհ. Սուլթանն այդ մզկիթը գնաց շքեղ հանդէսով և ուրբաթու աղօթքը կատարեց, յետ որոյ կայս. պալատ վերադարձաւ:

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ամերիկեան ու սերպիական դեսպանք՝ իրենց առաջին թարգմաններով, պուլկարական գործակատար Պ. Տիմիթրոֆ, ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդը, հոլանտական դեսպանատան առաջին թարգմանը, Րէժիի երկրորդ տնօրէնը, երկաթուղիներու շինութեան յանձնառու Վիթալի կոմսը, ֆրանսական դեսպանատան պահականաւուն հրամանատարն ու կինը, տիկին Պէրթիէ, Պոլսոյ ջրի ընկերութեան տնօրէնն և քառասունի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ:

Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ.—Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ՝ ամերիկեան դեսպան Պ. Թէրրլ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցաւ:

⁂

Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոց նպաստամատոյց յանձնաժողովը 79,900 ղրշ. բաշխած է Կէյվէի գաւառակին մէջ գտնուող այն կարօտելոց, որք երկրաշարժէն վնասուած էին: Մինչեւ հիմա բաշխուած նպաստներու գումարը հասած է 4,565,328 ղրուշի:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին համար Հայտար-Փաշայի մէջ հոյակապ շէնք մը կառուցուելէ յետոյ, տեղւոյն հիւանդանոցը ախտաբանական հիւանդանոցի պիտի վերածուի:

Կայս. Իրատէ մը հրամայած ըլլալով այդ որոշումն անգամ մը եւս քննել, Նախարարաց Խորհուրդն հարկ եղած խորհրդակցութիւնները կատարելով տեղեկագիր մը պատրաստած և մատուցած է Վեհ. Սուլթանին, որ հրամայած է ըստ այնմ հարկ եղածն ի գործ դնել:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ և մանաւանդ կառավարական բոլոր շէնքերու համար՝ թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ նահանգաց մէջ՝ կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ արհեստին պահանջած ամեն պայմաններու համապատասխան և զարդարուն ըլլան: Կայս. սոյն Իրատէն հաղորդուած է, որոց որ անկ է:

ՇԻՐԱՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ համար պատրաստուած նոր կանոնագիրը, զոր խմբագրած է Երկրագործութեան Նախարարութեան և Հանրային Պարտուց վարչութեան մէկ քանի պաշտօնեաներէ կազմեալ յանձնաժողով մը, Ելմտական Նախարարութեան կողմէ պաշտօնագրով մը հաղորդուած է Հանրային Պարտուց վարչութեան, որուն ժողովն յետ խորհրդակցութեան տեղեկագիր մը մատուցած է նոյն Նախարարութեան:

ԽՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ. — Տիարպէքիրի մէջ Նոյեմ. 16 էն 17, խոլերայէ եօթը դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ:

—Իզմիտի մէջ Նոյեմ. 16 էն 17, խոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած:

—Պրուսայի մէջ մինչեւ Նոյեմ. 17, տասնըչորս օրէ ի վեր հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ վիճակի մէջ է:

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Առողջապահական վարչութիւնը յատուկ շրջաբերականով կը ծանուցանէ թէ, իր Նոյեմբեր 15/27ի նիստին մէջ տրուած որոշման համեմատ, Անատոլուի ներսերէն երկաթուղիով եկող ուղեւորները յետ այսորիկ հինգ օրուան քարանթինայի պիտի ենթարկուին Թուզլայի մաքրանոցին մէջ: Կառախումբերը Իզմիտի կայարանը չի պիտի կենան:

—Սեւ ծովու եզերքէն (Ինէպօլուէն մինչեւ Շիլէ) եկող առագաստանաւերը կրնան, ըստ կամս, իրենց քարանթինան մաքրել կամ Սինոպ կամ Ումուր-Եէրի, Գավագի մօտ: Նոյն ծովեզրէն եկող փոքր շոգենաւերն ալ կրնան իրենց քարանթինան կատարել Ումուր-Եէրի կամ Գավագ:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Նէլիտօֆ որ Փեդերսպուրկ կը գտնուի, Նոյեմբեր 26ի շաբաթ օրը մայրաքաղաքս պիտի դառնայ:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ դրամատան վարչութիւնն իր ելմտացոյցը մատուցեր է Բ. Դրան որ Պետական Խորհրդոյ քննութեան յանձներ է զայն: Դրամատան գործառնութիւնները մեծապէս աւելցած են և լաւ գոհացուցիչ արդիւնքներ տուած: Տարեկան ընդհանուր ծախքը 50,000 ոսկի կը հաշուի:

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը քննութիւններ կատարած է որպէս զի Ռումելիի երկաթուղւոյ գծերուն վրայ երբեմն պատահած արկածները չկրկնուին: Այս քննութեանց արդիւնքն և ընկերութեան կողմէ տրուած տեղեկագրոյն վրայ, նախարարութիւնը ծանուցած է ձեռնհաս պաշտօնատան՝ ըստ այնմ հարկ եղածն ի գործ դնելու համար:

ՍԸՐՎԱՃԻ բարձրագոյն նախակրթարանի շէնքը երկրաշարժէն վնասուած ըլլալով, պիտի փոխադրուի արհեստական վարժարանի յատուկ շէնքին մէջ, որ հասոյթ մը չունենալուն համար ցարդ կարելի չէր եղած բանալ:

ՖԷՍԻ կայս. գործարանին ճարտարապետ ու նկարիչ նաւային դեր-հազարապետ Նուրի էֆէնտի նոյն գործարանին առաջին մեքենավարի օգնական և զինուորական բոլոր գործարանաց ճարտարապետ կարգուած է:

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան և Թուրքիոյ երկաթուղիներու բոլոր ընկերութեանց միջեւ կնքեալ պայմանագրութեան մը համաձայն, ընկերութիւնք ամեն տարեգլուխ [illegible] կուտայ նոյն վերատեսչութեան այն պաշտօնէից համար, որք իրենց պաշտօնին բերմամբ կերթեւեկեն։ Արդ, 1895 տարին մօտեցած ըլլալով, վերատեսչութիւնը սկսած է պատրաստել ցուցակ մը, ուր կը նշանակուին Բաժ․ տրուելիք պաշտօնէից անունները։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը Բ․ Դրան մատուցած է այն ամսական ցուցակն, որ կը վերաբերի նոյն Նախարարութեան պաշտօնէից ու քարտուղարաց աստիճանի բարձրացման, ամսաթոշակի յաւելման և այլ պարագաներու։

ԹԷՐՍԱՆԷԻ յատուկ գործարանին մէջ ապանեխական երկու գործիներ շինուած են, և չորս նոր գործիներու շինութեան պիտի ձեռնարկուի։

ՏԷՏԷ ԱՂԱՃԻ մաքսատան տնօրէն կարգուած է մաքսային Նախկին պաշտօնեայ Իզզէթ պէյ։

ԲԷՇԹԱՇԻ առողջապահական համաժողովին անդամք, որք անցեալները մայրաքաղաքս եկան, հոն վերադառնալնուն յանձնաժողով մը կազմեր են Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն արկածելոց ի նպաստ հանգանակութիւն կատարելու համար։

Այդ յանձնաժողովոյ կարգադրութեամբ անցեալ գիշեր Բէշթաշ մէջ թատերական ներկայացում մը տրուեր է նոյն նպատակաւ։ Ներկայացման համար տասնըչորս հազար հրաւիրագրեր ուղղուած ըլլալով, բաւական հասոյթ մը գոյացեր է։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅՆԵՐ․—Մանասդըրի Կէօրիճէ գաւառին մէջ Իպրահիմ անուն մարդ մը մեռեր է հարիւր յիսունըմէկ տարեկան։ Մինչեւ վերջին օրերը երկրագործութեամբ կը զբաղէր եղեր։ Հարիւր քսան տարեկան եղած ատենը զաւակ մը ունեցեր է՝ Պէքիր Սըտգը էֆէնտի, որ Թօփգաբու պալատան դարաստանին մէջ գտնուած Պէշիր աղա մզկիթին իմամն է։

—Գասըմ Փաշա մէջ ալ Թէրզի Մէհմէտ անուն մարդ մը կայ՝ հարիւր երկու տարեկան, որ Թէրսանէի մէջ ատաղձագործ է։ Այս ծերունին ամեն առտու Գասըմ Փաշէն ճամբայ ելնելով Օք Մէյտանին կ՚անցնի և Խասքէօյի կողմի դուռնէն Թէրսանէ կը մտնէ եղեր աշխատելու համար։

ԽԱՆԷԱՒ կուսակալ և հելլենական սահմանագլխուն ընդհանուր հրամանատար Ահմէտ Հըֆզի փաշա Էրկէրի գաւառը գացեր է քննական պտոյտի համար։

ՄԻՏԻԼԼԻԻ ձկնորսութեանը համար մենաշնորհ ստացած է Պոլսոյ վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազի օգնականներէն Հագգը պէյ՝ Կուրճի ընկերութեան հետ ընկերակցութեամբ։ Այդ ձկնորսութեան համար Եւրոպայէն գործիներ բերուած են։ Մաքսային վերատեսչութիւնն՝ ատոնց մաքսատուրքն առնելու համար արժէքը գիտնալու պէտք տեսնելով ղրկած է զայնս Հեռագրական ու Թղթատարական վերատեսչութեան։

ԱՐՂԸՆԻԻ հանքէն հանուած պղինձները Լոնտոնի մէջ ծախուելով փոխադրութեան և այլ ծախքերը հանուելէ յետոյ 1,911,144 ղրուշ բանած են. իւրաքանչիւր նոր օխան՝ չբանուածինը 2 ղրշ. 15 փարայի և բանուածինը 4 ղշ. 12 փարայի։

ԱՐԱԲԿԻՐԷՆ ու Ակնէն կը գրեն առ Ստալ թէ հարսանիթն ու կեղծմաշկը սաստկապէս ճարակած են և թէ պէտք եղած թուով բժիշկ չգտնուելուն պատճառաւ՝ բազմաթիւ մահեր կը պատահին։

ՆԱՒԱՀԱՆԳՍՏԻ վերատեսչութիւնը ծանուցած է Առողջապահական վարչութեան Շիլէի մէջ պաշտօնեայ մը կարգել՝ որպէս զի Սեւ ծովու քարանթինայի ենթարկուած տեղերէն եկող նաւերն երբ արկածի մը պատահին, այդ կարգի նաւերու նկատմամբ առողջապահական գործողութիւնք կատարուին։ Առողջապահական վարչութիւնը պատասխանած է թէ առ այժմ պէտք չկայ այդ տեսակ կարգադրութեան մը և եթէ յառաջիկային հարկ ըլլայ, պէտք եղածն ի գործ պիտի դրուի։

ԻԶՄԻՏԻ քարանթինայի պաշտօնէէին կողմէ խնդրուած հրահանգի մը վրայ, առողջապահական վարչութիւնը ծանուցած է թէ Իզմիտէն Գարամիւսալի եւ Տէյիրմէն Տէրէի մէջտեղը գտնուած Ղօնչէ գիւղը պարկով ալիւրի փոխադրութիւնը պէտք է արտօնել քարանթինայի պաշտօնէի մը հսկողութեամբ, որպէս զի ո և է տեղի կամ անձի մը հետ հաղորդակցութիւն չըլլայ։

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-Պրուսայի երկաթուղւոյ վարչութեան քարտուղար Մարկոսեան Գեղամ էֆէնտի ուրիշ պաշտօնի մը կոչուած ըլլալով, անոր յաջորդած է Հիսարլըեան Գառնիկ էֆէնտի։

ՁԻՒՆ․— Պուլկարիոյ մէջ Թըրնովայի ու Լօֆչայի կողմերն ու շրջակայքը ձիւն տեղացած է։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐ․— Կեդրոնական բանտին մէջ գտնուող քանըմէկ անձեր, որք այլեւայլ ոճիրներու համար դատապարտուած և իրենց նկատմամբ տրուած վճիռները վերջնական հանգամանք ստացած են, Այտընի Նահանգին Պօտրում գաւառակի նորակառոյց բանտը փոխադրուած են։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ քաղաքին առողջապահական վիճակին նկատմամբ տրուած տեղեկութեանց նայելով, կեղծմաշկէ երկու հիւանդներ կը դարմանուին։ Ռուսիայի հրեայ գաղթականաց մէջ տղայ մը ծաղկախտէ բռնուած ըլլալով հարկ եղածն ի գործ դրուած է։ Ցնցդատապի դէպքեր կը տեսնուին, նոյնպէս ստամոքսի հիւանդութիւններ։

ԻԶՄԻՐԻ ռումանական հիւպատոս Պ. Ալֆրէտ Բէօն որ շաբաթէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, իր պաշտօնատեղին դարձաւ։

ԱՐԻ ՆԱՒԱՍՏԻՆ. — Հինգշաբթի օրը պառաւ կին մը կամուրջէն Շիրքէթի թիւ 38 շոգենաւը մտած պահուն, ծովը ինկաւ։ Ազատումը դժուար էր և ամէն մարդ անձկութեամբ կը դիտէր խեղճ կնոջ անյայտացումը, երբ Հասան անուն նաւաստի մը շոգենաւէն ծովը ցատքեց և ողջ առողջ ազատեց կինը։ Այդ նաւաստին երկու տարի առաջ Պէշիկթաշի առջեւ ալ մարդ մը ազատած էր ծովէն։

ԱՐԿԱԾԵԱԼ ՆԱՒԵՐ. — Աւստրիական Քօսս-լէվ շոգենաւը որ շաբթուս սկիզբը օդին գէշութեան պատճառով խրած էր Թէնէտոսի մօտ, ազատուած ըլլալով Պոլսոյ նաւահանգիստը հասաւ։

—Ամսոյս 4ի գիշերը, Սեւ ծովու բերանը, Պէօյիւք-Լիմանի առջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցած էր անգլիական Քառնէր շոգենաւին և օսմ. առագաստանաւի մը միջեւ։ Այս արկածին պատճառները քննելու պաշտօն ունեցող մասնագիտաց յանձնաժողովն աւարտելով իր քննութիւնը, տեղեկագիրը տուած է ուր որ հարկ է։

ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐ.— Առջի գիշերը քանի մը գողեր մտնելով Գուլէ-Գաբուի ծաղկավաճառին խանութը, դարակին մէջ գտնուած 9 ոսկին առին։

—Առջի օրը քսակահատ մը՝ Պօն-Մառշէի առջեւէն անցնող հայ կնոջ մը քսակը շորթեց որուն մէջ 7 ոսկի կը գտնուէր։

—Ղալաթիա, Սթէլիանոս անուն դերձակի մը խանութը գողեր մտնելով 60 ոսկւոյ արժողութեամբ չուխայի ծրարներ ու պատրաստուած հագուստներ գողցան։

ՔՐԷՏԻ ԺԷՆԷՐԱԼ Օթոման դրամատան վարչութեան վերջին նիստին մէջ, ուր Սըր Էտկար Վինսընդ անդամ և նախագահ ընտրուեցաւ այդ ժողովին, անդամ ընտրուած է նաև Պ. Ճիւմթինեանի։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրօկորդաթօ իշխանը նախընթաց օր Ֆենէր երթալով, այցելութիւն տուաւ Պատրիարքական Տեղապահ Տ. Նաթանայէլին և Երուսաղէմայ Ցունաց Պատրիարքական փոխանորդին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ նախարարութիւնը որոշեր է իբրեւ բասբօրի տուրք 40 ղրշ. առնել այն անձերէն որոնք իրենց հպատակութեանը փոխելով՝ օսմ. հպատակ կըլլան։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ, Քէօմիւրճի ու Պախճէ գիւղերն ուրիշ տեղեր փոխադրելու գործողութիւնը պիտի աւարտի ձմեռը վրայ չը հասած։ Տուներու գիները վճարուելէ յետոյ վար առնուելով փլատակները տէրերուն պիտի յանձնուին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ։ — Անցեալ երկուշաբթի գիշեր Էտիրնէի Նահանգին Գըրճաալի, Օրթաքէօյ, Կիւմիւլճինէ, Իսքէչէ, Էյրիտէրէ և Ախըչէլէպի գաւառակաց մէջ սաստիկ ու թեթեւ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են՝ առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

ՀԱՆՔ.—Սէլանիկի Տրամա գաւառին մէջ գտնուած արծաթախառն կապարի հանքի մը շահագործման համար 99 տարուան մենաշնորհ տրուած է Նաւային նախկին հազարապետ Հաշիմ պէյի ու ընկերներուն։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Թարիֆ կ՚իմանայ թէ ի Պոլիս Շէրիֆ Փաշա խանը հաստատուած մանիֆաթուրաճը Յակոբ Մերմերեան սնանկացեր է։

ԱՐԿԱԾՔ.—Նաւահանգստին մէջ գտնուող աւստրիական Մառի Թէրէզ շոգենաւէն առջի օրը երկաթ կը փոխադրուէր մավունայի մը մէջ, երբ բեռնաբարձ մեքենային շղթաները խզուելով երկաթները ինկան մավունային մէջ, որ ծակուելով ընկղմեցաւ։ Մէջը գտնուողներն ազատուեցան։

—Առջի օրը Պոլսոյ Շահզատէ Պաշը թաղէն անցնող վարձու կառք մը տասնըհինգ տարեկան տղայ մը կոխոտելով վիրաւորեց։ Կառապանը ձերբակալուեցաւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տիկին Բերուզ Եազմաճեան, Սամաթիացի, խորին շնորհակալութիւն ու երախտագիտութիւն կը յայտնէ Սամաթիոյ Ազգասիրուհեաց Ընկերութեան և Տոքթ. Արզումանի։ Վտանգաւոր հիւանդութեամբ մը, արգանդախեղդէ տառապելով, յիշեալ բարեսէր բժիշկն յօժարած էր ձրիապէս բժշկական գործողութիւն կատարել և փրկել զայն. և Խնամակալութիւնն ալ հարկ եղած ծախքերն ըրած էր։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒՔԸ

Պ. Ճիւլէթիի Սիւքը, իր նոր արուեստագէտներովը ու իր ներկայացուցած խաղերուն պէսպիսութիւններովը, կը գերազանցէ Բերայի մէջ մինչեւ ցարդ եկած գացած Սիւքերը։ Օր. Հօֆինիէն ու Պ. Պէտինիէն ետք, որոնք արդարացուցին իրենց քաջ ձիամարզիկի համբաւը, խումբին վրայ աւելցած է նաեւ Օր. Ֆրանքս, որուն նորօրինակ նուագածութիւնները մեծ ախորժ կ՚ազդեն չորեքշաբթի գիշերէն ի վեր։ Պ. Ռաֆայէլ իր հռչակաւոր շունովը, Օր. Լաէ՝ շարժուն թելի վրայ իր կատարած փորձերովը, ու բոլոր միւս արտիստներն իրենց ճարտարութիւնը կը թափեն՝ հասարակութիւնը գոհ ընելու համար։ Ի մօտոյ, կին արուեստագէտ մը կը սպասուի, իր երեք ձիերովը, որուն փորձերը նոր շահեկանութիւն մը կը խոստանան։

Վաղը, կիրակի, ցերեկւայ ներկայացում, կէս օրէն ետք ժամ 2ին (Ը. Ե.)։

ՁԱՆԱԶԱՆՔ

ՔՌԻԼՈՎ ԱՌԱԿԱԽՕՍԸ

Քռիլովի մահուան յիսնամեայ տարեդարձին առթիւ, Թիֆլիզի քաղաքային խորհուրդը որոշեր է՝ հանրածանօթ ռուս առակախօսին յիշատակը յաւերժացնելու համար՝ Ա. Քռիլովի անունովը կոչել քաղաքին նոր բացուած ու յառաջիկային բացուելիք երկու մեծ պողոտաները. Բ. Թիֆլիզի բոլոր տարրական և արհեստագիտական դպրոցներու մանչ և աղջիկ տղայոց բաժնել Քռիլովի առակներուն հատորները։

Քռիլովի առակներն, ինչպէս կը յիշուի, շատ գեղեցիկ ու հարազատ կերպով հայերէնի թարգմանած է հանգուցեալ Գաբրիէլ արքեպիսկոպոս Այվազովսքի։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԸՆՏՐԵԼԱԳՈՅՆ ՓԱՅՏԵՐԸ

Քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ատաղձագործութեամբ պարապողներուն կամ փայտէ ձեռագործներ պատրաստողներուն տակաւին ծանօթ չէ կամ միայն թեթեւ կերպով ծանօթ է աշխարհիս մէջ գոյութիւն ունեցող ընտրելագոյն փայտերէն շատը։ Կեդրոնական և Հարաւային Ամերիկայի փայտերը թերեւս, իբրեւ ամենէն քիչ ծանօթները, նոյնպէս նաեւ ամենէն նշանաւորներն են։ Արեւմտեան Կիսագունտին տակաւին անկոխ անտառներուն մէջ հիմա գործածուածներէն շատ մը աւելի ընտիր ատաղձներ կան։ Այս անտառներուն ատաղձները զուտ ճերմակէ մինչեւ սեւ սաթի գոյն ունին և շատերը՝ գեղեցիկ նշաններ և երակներ։ Անոնցմէ ոմանք ա՛յնպէս կարծր են որ կը ծռեն կացիններուն և ուրիշ գործիներուն բերանները, և սղոցը շատ կամաց կրնայ կտրել զանոնք։ Քոլոմպեան Արուեստահանդէսին մէջ ի ցոյց դրուեցան շատ մը քիչ ծանօթ փայտեր, որոց ընտրելագոյններն էին Արժանթին Հանրապետութենէն, Պրազիլիայէ և ուրիշ Հարաւային Ամերիկայի երկիրներէ բերուածները։ Հարաւային Ամերիկայի այս փայտերէն ոմանք երբ կը սղոցուէին, ելած փոշին սովորական փոշին չէր, այլ՝ նուրբ բան մը ամենէն բարակ ալիւրին պէս. ա՛յնքան կարծր էին այն փայտերը։ Անոնցմէ ոմանք դժուարաւ կը վառէին։ Ուրիշներ այնպիսի յատկութիւններ ունին որով ազատ կը մնան միջատներէ։ Ոմանք կ՚երեւի թէ չեն մաշիր հիննար օդին և ջուրին ներգործութենէն։ Անտեան Լերանց ամբողջ արեւելեան կողերուն վրայ մինչեւ վեր՝ այն մեծ բարձրութեանց վրայ գտնուող ձիւնի սահմանները, բոլոր մեծ գետի հովիտներուն մէջ և Հարաւային Ամերիկայի ընդարձակ տափաստաններուն մէջ մեծ անտառներ կան ընտիր փայտերու որք մասնաւոր յարմարութիւն ունին նաւաշինութեան, ատաղձագործութեան, հիւսնութեան և ուրիշ ճարտարագործական արհեստներու, որոց մէջ փայտը կը մտնէ իբրեւ բանուելու նիւթ։ Այս մեծ անտառներուն որքանութիւնը հիմա անծանօթ է առեւտրական աշխարհին, բայց շուտով պիտի ծանօթանան մարդոց և ճարտարագործական կիրառութեան պիտի ենթարկուին երբ անգամ մը երկաթուղին հասնի անոնց։ Ապահովապէս կարելի է գուշակել թէ շատ տարիներ չանցած Հարաւային Ամերիկայի և Կեդրոնական Ամերիկայի հանրապետութիւնները երկաթուղիներով պիտի լենան, և յետոյ այդ զարմանալի փայտերը պիտի բերուին բոլոր քաղաքակիրթ երկիրներուն նոր և ազնիւ փայտի պէտքը լեցնելու համար։

ԱՇԽԱՐՀԻ ԷՆ ՄԵԾ ԳՈՐԳԸ

Վերջերս Անգլիա հասաւ Հնդկական գորգ մը, զոր Թագուհին յանձնարարած էր Վոնտզըր Չէմպըր ըսուած սրահին համար. Ուինտսորի դղեակին մէջ, և որ աշխարհի էն մեծ գորգն է. երկայնութիւնն է աւելի քան 25 մեթր և լայնութիւնը 13 մեթր 25 սանդիմեթր։ Այս գորգը բանիր են Ակրայի բանտին քսանըութը բանտարկեալները, որոնք տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած են։ Արտակարգ ձեռագործ մըն է այս որուն համար Թագուհին հաւանօրէն պատժի թեթեւացումներ պիտի շնորհէ։ Կը հաշուի թէ յիսունըինը միլիոն ասեղ բանուած է անոր վրայ։ Նկարը չքեղ է։ Թագուհին նմանօրինակ երկու գորգեր ալ ապսպրեր է, բայց աւելի փոքր ծաւալով, իր թոռան Գերմանիոյ կայսեր համար։

ԱՄԵՆԱԿՈՒԼ ՕՁԸ

Անգլիական նոր ամսաթերթ մը, զոր տիկին մըն է հիմնած, հետեւեալ մանրադէպը կը պատմէ, որուն վաւերականութիւնը կը հաստատէ ինք։

«Վեց հոգի էինք, մանչ և աղջիկ. իւրաքանչիւրս գորտ մը ունէինք և ամենքս միասին մէկ օձ մը։ Մեր գորտերը մէկիկ մէկիկ անհետ եղան շփոթեցուցիչ կանոնաւորութեամբ, և մեր կատարած խուզարկութիւնները բոլորովին ապարդիւն մնացին։ Օր մը երբ օձը, որ հաւատարիմ մնացած է մեզի, արեւին մէջ կը տաքնար, սկսեցինք խտղտել զայն. շատ մը շարժումներէ ետք, որք կը զուարճացնէին մեզի, մեծ զարմացումով տեսանք որ գորտ մը փսխեց իբրեւ նոր Յովնան, որ բնաւ նեղուած չէր կրնար երեւալ իր առժամեայ բանտարկութենէն։

Խտղտումները վերսկսանք աւելի սաստիկ, և երկրորդ գորտ մը երեւցաւ, քիչ մը նիհարցած և աժգոյն, յետոյ երրորդ մը, թմրած, դեղնագոյն և հիւանդկախ։

Այսպէս շարունակաբար մինչեւ վերջին գորտը, որուն թմբերն, աւա՜ղ, հալած էին, բայց ժամանակ մը օ՛ւռճալիք կանանչներու մէջ անցունելէ յետոյ, թմբերը նորէն բուսան և փոքր կենդանին նորէն նմանեցաւ սովորական գորտի մը։»

Եթէ այս պատմութիւն ճշմարիտ է, ինչո՞ւ ոչ ոք միտքէն անցուց խտղտել Լոնտոնի կենդանաբանական պարտէզին Պօա օձը որ իր ընկերը կուլ տուաւ։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
Ղ. Փ. ՉՕԲՈՒՐԵԱՆ
9. Ղալաթիա Քօմիսիօն խանին դիմաց թիւ 9.

Սակարանի ու դրամական գործողութիւնք կը կատարուին գոհացուցիչ կերպով. կը ծախուին երկաթուղւոյ վաւերացեալ բրօմէսներ ու վարքայի բուլեր։

Կտրոններ կը վճարուին ամենափոքր զեղչով։

Վիճակաւոր ամեն տեսակ արժեթղթոց առ ու ծախ ու ամեն տեսակ վիճակաւոր արժեթղթոց սկիզբէն մինչեւ վերջի վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակներէն վիճակները կը քննուին։

Առնուած արժեթղթոց թիւերը մասնաւոր տետրակի մէջ արձանագրուելով կարեւոր շահեր անմիջապէս իմաց կը տրուին։

Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով ու գոհացուցիչ կերպով կը կատարուին, բաւ է որ փոխարժէք կամ արժեթուղթ միատեղ ղրկուին։

Ուզուած տեղեկութիւններուն պատասխանի համար թղթատարի ծախքը պէտք է ներփակել ըլլայ։

Դիմել Ղալաթիա Քօմիսիօն խանին դիմացը թիւ 9։

Ղ. Փ ՉՕԲՈՒՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
189 4—26

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ
Գ. Պաղտատլեան

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ
ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ԵՒ
ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ
ԸՍՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ Ս. ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԳՐԵՑ
ՎԱՀԱՆ Վ. ՏԷՐ-ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Ազգային մամուլէ առաջին անգամն է, որ կը հրատարակուի աշխարհաբար Աւետարան, որոյ իւրաքանչիւր թերթին ի ստորեւ Աւետարանական [illegible] խօսք ու դէպք՝ ծանօթագրուած են հոն [illegible], այնպէս որ ընթերցողն ոչ թէ միայն [illegible] կը հասկանայ, այլ [illegible] քրիստոնէական կրօնի զօրագոյն ճշմարտութիւնները [illegible] վարդապետութիւններն [illegible]։

Սոյն Աւետարանն ունի ընդարձակ Յառաջաբան, որ մի առ մի կը ցոյց տայ թէ Թադէոս եւ Բարթողիմէոս առաքեալներէն յետոյ Հայոց ազգին մէջ ո՛ր եղան Աւետարանական մեկնութիւններ, ներբողեան եւ գանձ, տաղ ու ճառ շարագրողներ, յիշատակելով ըստ իւրաքանչիւր դարու իւրաքանչիւրին անունները։ Ունի եւ Համաբարբառի ցանկ, որ կարգաւ ցոյց կու տայ չորս Աւետարանիչներուն համաձայնութիւնները, Քրիստոսի մարդեղութենէն սկսելով մինչեւ ցգալուստ Հոգւոյն Սրբոյ։

Ուրեմն ով որ Հայ քրիստոնեայ է եւ կը հաւատայ թէ «ի Քրիստոս Յիսուս ամենայն գանձք իմաստութեան եւ գիտութեան ծածկեալ կան» (Կող. Բ. 3), այս գիրքն անհրաժեշտ ունենալու է։

Գին 12 ղրուշ

ՏՈՔԹՈՐ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
(Գում-գաբու, Պարմաքգափու փողոց 15 Թիւ տունը)

Յետ բազմամեայ փորձառութեան, այժմ հաստատուած լինելով վերոյիշեալ թիւ տունը, մասնաւոր խնամօք կը դարմանէ կուրծքի, մարսողական գործարանաց և ծննդաբերական ամեն տեսակ հիւանդութիւնները, և կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։

Ամէն օր հիւանդ կ՚ընդունի իր տունը և հինգշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։

Նաեւ չորեքշաբթի կէս օրէ առաջ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ կամուրջին գլուխը Քիւչիւքեան էֆէնտիի դեղարանը հիւանդ կը դարմանէ։ 187 6—50

«Բժշկական յայտ բազմաթիւ տարրալուծումներ ընելով մեր հրապարակներուն մէջ ծախուած քինինաներուն վրայ, օգտակար կը կարծենք մասնաւոր յիշատակութիւն մը ընել Մ. Ն. Միհիթի քինինային համար որ նշանաւոր է ճշմարտապէս գերազանց յատկութեամբը իր ալքոլին տեսակէտով որ ուղղակի կը հանուի աղէկ գինիէ մը։ Մեր տարրալուծումներն ու քննութիւնները Պ. Ն. Միհիթի երեք տեսակ քինինաներուն վրայ, թոյլ կուտան մեզ յայտարարել թէ այս երեք տեսակները պատրաստուած են գինիով ալքոլէ եւ զուտ արհեստական ալքոլէ։ Գալով այն տեսակին զոր Պ. Ն. Միհիթի առաջնակարգ կանուանէ, իր գերազանց յատկութիւնները կը պարտի մանաւանդ իր անուշ հոտին որ հետեւանքն է այն գինիին գերազանց յատկութեանը որ ծառայած է անոր պատրաստութեան եւ հինութեանը։ Իբրեւ ընդհանուր հետեւութիւն կրնանք կանխաւ յայտնել թէ Պ. Ն. Միհիթի «Արեւելեան քինինայ» ըսուած քինինան իրաւի պատուական է եւ պատիւ կը բերէ արեւելեան արդ հնտագործութեան, ուստի հասարակութիւն պիտի կրնայ գործածել զայն կատարեալ վստահութեամբ։ Ստորագրեալ Տոքթ. Ք. ՍԻՆԿՐՕՍ ճարտարագէտ. բժիշկ քիմիագէտ վկայեալ Ճիւրիխի համալսարանէն ու բազմարուեստեան վարժարանէն» Ստորագրեալ ԲԻԼԻ ՍԻԼԻՐԻ Երդուեալ փորձ քիմիագէտ՝ Զ. շրջանակի Թաղապետութեան եւ Գերմանիոյ, Աւստրոյ-Հունգարիոյ եւ Հելլենական հիւպատոսարաններուն, անդամ կայս. բժշկական ընկերութեան եւ Պոլսոյ դեղագործներու ընկերութեան, Փարիզի ազգ. ջապահական, քիմիական եւ դեղագործական ընկերութեանց եւայլն։

Կ. Պոլիս 17 սեպտ. 94 155

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԴԱԼՖՕՐՆԻՕ ԵՂԲԱՐՔ
Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 345

Դալֆօրնիօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել յարգելի հասարակութեան թէ բերել տուած են Փարիզէ եղանակիս ամեն գեղեցիկ նորաձեւութեանց ճոխ մթերք մը, կանանց զգեստուց համար մետաքսեայ կերպասներ, բուրդէ եւ մետաքսէ հիւսուածք նոր նկարներով, թաւիշներ, բլիւշներ եւ կերպասներ եւ ուրիշ շատ նիւթեր բարձր նորաձեւութեան։

Այս վաճառատունը ի վաղուց ծանօթ, հասարակութեան վստահութիւնը գրաւած եւ ապրանքներուն գեղեցկութիւնը ընդհանուր համբաւ վայելած է։ Ապր. նիւթերուն ճաշակին ու տեսակին ամեն նոր տարրերով հանդերձ՝ վերջին աստիճան ժամանակ գին որոշուած են։

163 ՈՐՈՇ ԳԻՆ 15—20

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Նոյմ. 19/1 Դեկտ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոց Անուանական Գիները		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոց	Թուականք	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,872	100		1	Քօնսոլիտ Սէրի A	1331	— —	66 —
» 10,241,048	100		1	» » B		— —	45 10
» 30,332,811	100		1	» » C		— —	31 —
» 43,968,396	100		1	» » D		28 17	28 19
Ֆր. 793,000,000	400		—	Ռումէլիի Երկաթուղի	1870	— —	127 62½
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1390	— —	98 —
Ֆր. 185,681,180	500		4	Բրիօրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,988	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթ	1886	— —	— —
	[illegible]	[illegible]					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օթոման	1869	8 —	10 03
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քօնսդանդինօբլ	1872	— —	3 38
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	— —	5 12
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	39 —	38 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	368 —	368 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		477 —	417 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	— —	8 35
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտաթուղթ		— —	528 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Ռէժի	1883	— —	20 38
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	1 75
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	7 80
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1832	— —	402 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) Ծի ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	2	25
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	—	70
Ռըբոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	25
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	110	⅝
Փարիզ » Ֆր.	22	75
Վիեննա 8 օրուան Ֆիոր.	11	22½
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	—
1 ամսուան համար »	5	50
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	20
20 Ֆրանքնոց	88	—
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիմիք	51	15
Ռուպլ թղթադրամ	8	38
Մէճիտիյէ	108	03
Մանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	98	—
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 30 Նոյմ.		
Քօնսոլիտ Օսմ. B Կնիք. Ֆր.	— —	—
» » C » »	29	10
D (Բացուած »	25	70
(Գոցուած »	25	71
Ռումէլիի Երկաթուղի »	127	—
Բրիօրիթէ »	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթ »	— —	—
Օսմանիյէ »	446	87
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	472	50
Պանք Օթոման (անուանին.) »	673	12
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	30
» » 3½% »	107	50
» Իտալական »	84	90
Քրէտի Լիոնէ »	778	75
Քրէտի Ֆոնսիէ »	918	75
Քոնդուար տ'էսքոնդ »	542	50
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	3005	—
Եգիպտական Միացեալ »	516	87
Ջէք Լոնտոնի վրայ »	25	130
ՎԻԵՆՆԱ 30 Նոյմ.		
Ռումէլիի Երկաթուղի Ֆիորին	72	20
Օսմ. Ռէժի »	231	50
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	124	95
« Փարիզի » »	49	62

ԼՈՆՏՈՆ 30 Նոյմ.		
Քօնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	66	—
» » B »	45	—
» » C »	28	75
D (Բացուած »	25	50
(Գոցուած »	25	62
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխաւորեալ.	98	50
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.ով	102	50
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	16	81
Այտընի Երկաթուղի »	12	50
Միացեալ Եգիպտական »	102	75
Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քօնսոլիտէ »	103	37
Ռանթ Հելլենական 5% »	30	50
» » 4% »	24	50
Պուլկար. Փոխառ. 6% »	88	—
» » Նոր 6% »	101	—
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	236
ՊԵՐԼԻՆ 30 Նոյմ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	99	10
Ռումէլիի Երկաթուղի »	111	70
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ. »	93	60
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	345
» Փարիզի » 2 ամիս	80	95
Մակեդոնիոյ երկաթուղի	60	30

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 30 Նոյմ.

Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	25	70
» Երկաթուղի	127	—
» Ռէժի	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթ	— —	—

Բրիօրիթէ	— —	—
Պանք Օթոման	673	12
Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Ֆրանսական Ռանդ 3%	102	40

ՏՈՔԹՈՐ Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶՈՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ԵՒ ՌԱՍՏՊՕՒՐԿԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԷՆ
ԲԵՐԱ ԹԷՓԷ-ՊԱՇԸ ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶԻՆ
ԴԻՄԱՑԸ, ԲԱՍԱԺ Տ'ԱՆՏՐԷԱ

Կը դարմանէ ամեն կարգի հիւանդութիւններ, մասնաւորապէս սրտի և կանանց ծննդական գործարանաց, ականջի խողովակի ախտերու, միզային հիւանդութեանց և ջղային տկարութեանց վերաբերեալներն։ Հիւանդ կ՚ընդունի Բշ. Դշ. Ուր. օրերը ժամ 7—10 (Ը. Թ.), Հինգշաբթի օրերը մինչեւ յոյն ժամերուն ձրի։ 191 4—4

ՄԻՀՐԱՆ ԹԷԼԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷՆ
Փոխադրուած Թարագճըլար, Մաթէօ խան Թիւ 24

Կ՚ստանձնէ թէ՛ մայրաքաղաքէս և թէ գաւառներէն յանձնարարուած նախնական, վերաքննիչ և վճռաբեկ ատեաններու առջեւ տեսնուելիք Հուգուգի, Շէրիի, Առեւտրական ու Պատժական՝ ինչպէս նաեւ հիւպատոսարանաց և Ազգ. Պատրիարքարանի յատուկ դատեր։ Կը կատարէ պաշտօնական գործողութիւններ և ֆէրաղի ձեւակերպութիւններ։ Կը խմբագրէ և կը թարգմանէ ընթացիկ ամեն լեզուով պաշտօնական կամ ոչ, ամեն տեսակ գրութիւններ։ 97

Ֆլամէնտ շոգենաւը, նաւապետ Բրիօր, ընդհանուր ապրանքով կը պատրաստուի Լիվըրբուլէն դէպ ի 5 Դեկտ. (Ն. Տ.)։

Գործ․ Ֆլամէնտ լոգ. ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Ծանօթ.—Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի որ ապրանքներն այլուր փոխադրելու կամ զուրս հանելու մասին իրենց հրահանգները Ընկերութեան գրասենեակը յանձնեն շոգենաւին ժամանումէն քանի չորս ժամ առաջ։

ՏՕՔ. Մ. ԷԼԻՍԷ

որ փորձառու բժիշկ մ'է, այժմ կը բնակի Իւսկիւտար Պազար-պաշի թիւ 24։ Կը խնամէ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ, ի մասնաւորի ներքին հիւանդութիւններ, կանանց հիւանդութիւն և ջղային խանգարումներ։ Աղքատները ձրի կը խնամէ ուրբաթ օրերը։ 176 7—36

HTE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY
ՄԱՆՉԸՍԹԸՐ ԱՆԳԼԻԱ
1852ին հիմնուած
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,540,000 » »

Ապահովագրութիւնք ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ կալուածներու վրայ, թէ քարաշէն և թէ փայտաշէն, կահերու և ապրանքներու վրայ։

Ընդհ. գործակալք ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԷՐ և Ընկ. Ղալաթիա, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, թիւ 4
Փոխ-գործակալ
ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ
Պոլիս, Անանիատի խան

ՀԷՄԵԼԱՆԻ'Ի
ՀԷՄԵԼԱՆԻ'Ի
ՀԷՄԵԼԱՆԻ'Ի

1894ի օրինակներ, Տրնլօբ օդական քաուչուներով ու անմէջ քաուչուներով, առաջին տեսակ։

Կը գտնուի Պ. Պ. ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ քով, Ղալաթիա, Քիւչիւք-Թիւնէլ խան։ Ներկայացուցիչք անգլիական գործարաններու։

Կը խնդրուի քննել և բաղդատել։ 45

Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ—Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ ԸՆԿ.
49—52 Կ. ՊՈԼԻՍ ԹԱՀՄԻՍ ՓՈՂՈՑ 52—49
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆԱՑ

ΑΒΕΔΙΣ ΑΛΕΜΙΑΝ & ΚΕΒΟΡΚ ΧΟΒΝΑΝΙΑΝ Κ/ΠΟΛΙΣ ΟΔΟΣ ΤΑΧΜΙΣ 52
AVEDIS ALEMIAN & KEVORK HOVNANIAN STAMBOUL RUE TAHMIS 52
MARQUE DÉPOSÉE
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ ԵՒ Գ. ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ
Թահմիս փողոց 52

Չինաստանէն և Ցէյլանէն հասած են [illegible] նոր տարուան բերքերէն ընտիր թէյեր որոնք կը ծախուին մեր 52 թիւ վաճառատան մէջ։ Իսկ նոր պայմանագրութեան մը համաձայն՝ 49 թիւ վաճառատան մէջ անմրցելի աժանութեամբ կը վաճառուին անգլիական և ֆրանսական հազարումէկ տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, հռչակաւոր Հինթլէյ-Բալմէր, Բէք-Ֆրէյն և ուրիշ ականաւոր գործարաններու թարմ պիսքիթներ, ֆրանսական Գոնֆէթ չօքօլա և քօլայ. Նաև տեղական չօքոլա որ Անգլիոյ մէջ իսկ մեծ համբաւ շահած է։ Ընկերութիւնս մասնաճիւղ մ'ալ ունի Պահճէ-Գաբու Մաքսատան նոր դուռ թիւ 14։ 10 42—60

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

180

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054,687
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 2,789,437

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ!!

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293 630
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,015

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև քիչ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասուն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամատրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 Կ. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերու եա

ՌՈՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ

1881 Մարտ 20ի Կայսերական հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾ

Ընկերութեան դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	55,000,000 Ֆրք.
1893ի հասոյթք	20,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է աւելի	70,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Գալաթա Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Իզմիրի Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Զէօմլէքճի փողոց, 14
Դրասենեակ Ս. Ժ. ՌԻԲՐԵՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀ. ՓԱՌ. ՍՈՒԼԹ. ՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԵՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ 28

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 21/3 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 22/4 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 23/5 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 23/5 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 24/6 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 25/7 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Նոյ. 22/4, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին 605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուղղակի երթեւեկութիւն Լիվերփուլի և Արեւելքի մէջ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Բոթնիա	4581
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեփփօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Սամարիա շոգենաւը, նաւապետ Ռիչարտ, Լիվերփուլէն հոս կը հասնի ընդհ. վաճառքով, դէպի դեկտեմբեր 3։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակալատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլի, Գորտովի, Մէնչէսթրի և Սև Ծովի մէջ բեռնող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անուպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէպպը	3000	Օսայրիս	2250
Քանոպուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբէքի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ռէթթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվերփուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայ և Պոնտոսի մէջ կանոնաւորապէս բեռնող

Անուէլի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի դեկտ. 4ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ռուզուկի և տրանզիտ ուղեւորութեան
Նաւաղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
1054 Մումհանէ փողոց Թ. 108

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի մէջ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինիօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտոէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիոսդօ	3000	Կրոտոնօ	2200	Քուիդօ	2800
Պասսանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Պորոտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այտահօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիփսօ	2500	Ճիլինօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլիօ	2000	Սանդիագօ	8200
Գազօ	2000	Քոյլբինօ	4[illegible]00	Սափֆօ	2000
Գոմօ	2700	Քոլինօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիբալկօ	5000	Լէօ	2000	Սորէնտօ	4300
Դիլօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դոլոբատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	[illegible]500	Մալմօ	1500	Թոլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարինէլլօ	4300	Թօրբինօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաւօ	2100	Միլօ	2000	Վոլթուրնօ	5000
Էսկիմօ	[illegible]600	Մուրինօ	3100	Նէլսօ	3600
Էլտորատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆֆայնըն	[illegible]00
Էրատօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ձրմիլօ	200
Ֆալքօն	800	Օգրանտօ	4500	Զէրօ	1[illegible]0
Ֆիտօ	700	Օտտօ	2000	Մոսքիթօ	[illegible]0
		Էտինպըրկ Մօնարք	8000		
		Բիրմինկըմ Մօնարք	8000		
		Լոնտըն Մօնարք	8100		

Ուրպինօ շոգենաւը, նաւապետ Քըր, ընդհանուր վաճառքով մեկնած է Հըլէն ամսոյս 25ին և դեկտ. 8ին հոս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա
39

Արտօնատէր Ս. ՏԱՐԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՈՐՈՇ ԳԻՆ [illegible]

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Ի ԲԵՐԱ, ԹՈՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջնական հաշուեփակման՝ յին՝ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՋՆՋՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ 50%—60% զեղչով։

Մեծ վաճառանմութիւն էրիկ մարդոց, տղոց և մանչերու հանդերձեղէնաց, մեծապէս զեղչուած գիներով, ամէն մըցում արհամարհելով

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

Պիտի պահէք ձեր դէմքին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ՊԻՍ ՈՒԹՈՎ ձեռամբ

CH^les FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՏԻԳ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Հաստատեալ 1852
Պահչէ-Գաբու Կ. Պոլիս

Մասնագէտք առանց քակելու լնդերի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենատաժելի ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։

(Բացի կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSEE

Մասնաշնորհեալ է [illegible] Օսմանեան [illegible]

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովն, թէյի ճաշակն ալ նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի ալ իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հոտաւէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել ևս յարել մեր սկզբունքին, որ է ազնուագոյն թէյեր տալ, չափի և գնոյ մասին։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին ալ, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ, Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահչէ-Գաբու։ 19

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԲՍՈՒԼՆԵՐԸ

Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամենալաւ իւրացնելին է։
Վաճառատեղին՝ դեղարան Լագրուա, 76, Շաթօ-տօ փողոց. Բարիզ.

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

KONIAK
قونياق ميخيوتي
N. MICHIOTI
MARQUE
PRIVILÉGIÉE
ΜΗΧΙΩΤΗ
فوق العاده فين شامپانيا
ΕΚΤΟΣ ΣΙΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
رقابتدن خارج
COGNAC ORIENTAL
Grande Fine Champagne
HORS CONCOURS

Երեք աստղով շիշը 30 դրուշ, — Երեք աստղով ½ շիշը 15 դրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 դրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մաստիքա և ռաքի օղի շիշը 12 դրուշ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1894 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 5ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 13

Վոսփորէն ելնող շոգենաւեր

2 — Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ԽսԹ.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.ՕրԹ.Պշք.
2 — Պէպ.Արն.Գրչ.ՕրԹ.Պշք.
2 — Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.
2 — Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիք.Չէնկ.Պէյլ.Գզկ.
2 40 Պէյզ.Բշպ.Ենք.Չպգ.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Արն.Չնկ.Պէյլ.ՕրԹ.Գզկ.Պշք.Գապ.
2 45 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ՍԹն.Միրկ.Պյճ.Ր.Ա.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.ՕրԹ.Պշք.
3 15 Ա.Հս.Գնտ.Վնն.Չէնկ.Պէյլ.Գզկ.Պէշկ։
2 45 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէք.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ
3 30 Ենմ.Մգրպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹէն.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.ՕրԹ.Պէշքթ.
4 45 Պէյզ, Բշպան, Չպգ, Գանլ, Ա-Հիս, Գնտ, Վնք, Չնկ, Պէյլ, Գզկ, Պշկ։
4 30 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.ՕրԹ.Պշք.
5 45 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ-Ենք, ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ, Արնվ, Գրչ.ՕրԹ, Պշկ,
7 — Մրկ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Պէպ.Արնվ.Չնկլ.Պէյլ.ՕրԹ.Գզկ.Իսկ.Պշք.
7 — Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Ենք.Միրկ.Գնլ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արն.Չնկ.Պէյ.ՕրԹ Գզկ Պշք.Իսկ
7 45 Ա.Ր.Գվ.Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Գրչ.ՕրԹ.Պշք.
8 45 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
9 — Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ՍԹՆ.Պօյ.Ր.Հս.Պէպ Արն.Գրչ.ՕրԹ.Պշկ.
9 45 Ենմ, Մէգ, Պէօյ, Թար, Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հիս.Գնտ.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ,
10 15 Ենմ.Մգպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.ՕրԹ.Պշկ.

Կամուրջէն Վոսփոր մեկնող շոգենաւեր

3 — Պէշկ.ՕրԹ, Գրչ.Արնվ.Պէպք.Ր.Հս.Էմիրգ.ՍԹէն.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէգպ.Ենմ.
3 15 Պշկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Չպգ.Բշպ.Պէյզ.
3 40 Գապ.Պշկ.Իսկ.Գզկ.ՕրԹ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ, Պքվ.Թրպ.Պէօյ.Մգպ.Ենմ.
4 15 Պշկ.ՕրԹ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մգպ.Ենմ.
4 45 Պշկ.Գզկ.Պէյլ.Չէնկ.Վնք.Գնտլ.Ա.Հս.Գնլ.Չպգ.Բշպ.Պէյզ-Թրպ, Պէօյ.Մգպ.Ենմ.
5 20 Գպթ.Իսկ.Պշկ.Գզկ.ՕրԹ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Չպգ.Մրկ.
5 15 Պշկ.ՕրԹ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մգպ.Ենմ.Ր.Ա.Գվ.
6 — Գապ.Պշկ.ՕրԹ.Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս.Մրկ.Ենք.Պէզգ.Թրպ.Պէօյ.Մգպ.Ենմ.
7 — Պշկ.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Գնտ.ԱՐ.Հ.Պօյճ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մգպ.Ենմ.
8 30 Պշկ.ՕրԹ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մգպ.Ենմ.
9 20 Պշկ.ՕրԹ.Արվ.Գնտ Ր.Հս.Պօյճ.Գանլ.Ենք.Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մգպ.Ենմ-Ր-Ա.Գվզ.
10 5 Գապ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Չպք.Բշպ.Պքզ.Մգպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.ՕրԹ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մգպ.Ենմ.
10 50 Գապ.Պշկ.ՕրԹ.Գրչ.Արվ.Պէպ Գնտ.Ա.Ր.Հսբ.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պքզ.Պէպ.Ենմ.գացող շգ.ն պիտի հաղորդակցի.
11 10 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Չպգ.Բշպ.Պզզ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹէն.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մգպ.Ենմահալլէ
11 30 Պշկ.Գզկ.ՕրԹ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Պէպ.
12 15 Պշկ.ՕրԹ.Գրչ.Արվ.Պէպ.